Leto IV., štev. 89 | V Ljubljani, nedelja dne 15. aprila 1923 | Posamezna štev. stane 1·50 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 12·50 Din
za inozemstvo 25·— „
neobvezno
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.
Podružnice:
Maribor, Barvarska ul. 1. Tel. št. 22.
Celje, Aleksandrova c.
Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 14. aprila.

Parturunt montes, gore so se tresle v porodnih bolečinah. Rojena je bila pohlevna miška. Njena posebna prednost je, da je rojena v Zagrebu, torej ni Srbijanka in to na dan, ko so bili posetniki zagrebške konference na grobeh slavnih Hrvatov, naš dični Janjić pa je zagrebškemu Jureku zatrdil prav resno, da je milansko pokopališče prava beračija proti zagrebškemu.

Vsi so bili zadovoljni in ob 18. uri je imel gosp. Radić v palači vojnega bogatina z novinarji cercle, v katerem je proglasil diko Slovenije gosp. Zupaniča za največjega «magaraca», g. Supila» pa za «trotliča», vse to v zapečatenje zagrebškega pakta z radikalnimi tovariši teh dveh gospodov.

Kadar se toliko govori in piše o zadovoljstvu in se obrača pozornost tako vztrajno od pravega predmeta stran, je vselej jasno, da je vzroka dovolj, da se masam prikrije resnico. Tudi glasilo SLS se je včeraj in danes zvijalo v prečudnih besedah. Napisi so bili veliki in gospodje so izjavljali, da so zadovoljni. Gosp. Breje je celo trdil, da so volitve 18. marca prinesle sporazum. Pa pravijo, da ni več pesnikov v politiki.

Že so računali separatisti kot s gotovim dejstvom, da bodo drugi teden stopili v radikalsko vlado kot tihi družabniki. Rjoveči avtonomistični in federalistični levi so se že zadovoljili z «več točkami, ki se tičejo spremembe režima in uprave». Odgodena je bila revizija ustave, avtonomistični program je bil suspendiran, kar znači, da je šel med staro šaro. Pričakovali smo zlasti od klerikalcev marsikaj, a da se bodo hitro vdali, tega — priznamo — nismo pričakovali. Klerikalni levi so pripravljeni, da jedo iz roke že par tednov po volitvah.

In radikalci? Prišli so delegati radikalne stranke v Zagreb kot mešetarji, ki lahko za svoj partijski interes prodajo nacijonalne in napredne koristi. Radi nezadostnega uspeha volilne kampanje bi smeli delegati NRS prepustiti Slovenijo in Hrvatsko nazadnjakom, da se ohrani v Beogradu na krmilu. V Zagrebu so se pač pojavile plemenske stranke in ne zastopniki naroda, katerim je mar blagor edinstvene države ter sreča vseh njenih državljanov.

Ne moremo se odreči občutku, da je bila zagrebška prireditev v tesni sorodnosti s tezo amputacije, ki se propagira izza 18. marca iz krogov radikalne stranke z menjajočo se vnemo. Bila je pač poskus prikrite, nekrvave amputacije, katere solucija bi mogla izpolniti željo pristašev famozne amputacije, toda v taki obliki, da bi «Velesrbiji» ne mogli postati odkrito nevarni niti Radić, niti drugi.

Kolo časa in sreče se malokje tako naglo suče, kakor v politiki. To resnico nam potrjujejo dogodki zadnjih dni. Včeraj je bilo v Zagrebu vse zadovoljno: Radić, Korošec, Spaho in tudi radikalska delegata sta to izrecno poudarjala. Zato smo s tem večjim začudenjem čitali vest, ki smo jo prejeli danes iz Beograda, da sta prišla gospoda Gjuričić in Janjić iz Zagreba — zelo nezadovoljna.

Situacija se je danes docela izpremenila! Minister Marković, ki je vsak dan sprejemal novinarje, jih je danes sploh odpovedal. Radikalski klub, ki je bil sklican za deseto uro, je bil odgoden na popoldne, v ministrskem predsedstvu se je vršila na podlagi referatov gg. Gjuričića in Janjića seja ministrskega sveta, a o njej niso hoteli dati nobenih pojasnil. Popoldne sta bila na dvoru gosp. Pašić in gosp. Ljuba Jovanović, nato se je vršila seja radikalskega kluba, na kateri je poročal ministrski predsednik o situaciji ter izjavil o poteku zagrebških pogajanj jako malo; povedal je samo, da se nadaljujejo. Šele proti večeru je prodrla iz vodstva radikalne stranke vest, da je smatrati zagrebška pogajanja za prekinjena. Za povod prekinjenja se navaja neiskrenost Radićevih ponudb, odnosno zahtev. S tajnostjo je še prikrito, če je to tudi vzrok tako naglega preokreta v situaciji.

V prijetnem položaju se danes gosp. Pašić ne nahaja. Stoji neposredno pred sestankom parlamenta, brez večine v njem. Včeraj je še lahko računal na podaljšanje homogene radikalske vlade, četudi po milosti gosp. Radića. Danes se je moral že odločiti, da poda jutri, ali najkasneje pojutranjim demisijo svojega kabineta. Druzega izhoda nima več iz situacije.

Pogajanja med radikalci in Radićem razbita

RADIKALCI SMATRAJO RADIĆEVE ZAHTEVE ZA NESPREJEMLJIVE. — VLADA PODA DANES ALI JUTRI DEMISIJO.

Beograd, 14. aprila. r. Dr. Marko Gjuričić in dr. Janjić sta se danes dopoldne vrnila iz Zagreba in odšla takoj v ministrsko predsedništvo, kjer sta na seji ministrskega sveta poročala o pogajanjih z Radićem. O poteku seje ni bil izdan nikak komunike. Minister dr. Marković, ki je dosedaj vsak dan sprejemal novinarje, je današnji sestanek odpovedal in sklical prihodnjega za jutri dopoldne. Seja ministrskega sveta je bila zaključena ob 13.

Beograd, 14. aprila. z. Danes dopoldne se je po Beogradu razglašalo, da je v Zagrebu podpisan sporazum in tukajšnje «Novosti» so to že povsod afiširale. V političnih krogih pa se je kmalu doznalo, da so se radikalni delegati vrnili iz Zagreba v povsem pesimističnem razpoloženju. Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila danes dopoldne, se je obširno razpravljalo o Radićevih predlogih. Popoldne sta bila Pašić in Ljuba Jovanović sprejeta na dvoru.

Kakor doznava vaš dopisnik, je Radić stavil ponudbo, da bi za dobo takozvanega prehodnega režima, ki naj tvori prvo fazo njegovega revizijonističnega načrta, podpiral homogeno radikalno vlado, in sicer pod pogojem, da se takoj začno pogajanja o reviziji sedanjega stanja na Hrvatskem in v Sloveniji, Bosni in Hercegovini. Radićevi tozadevni pogoji obsegajo nastopne točke:

1.) Hrvatska, Slavonija, Međimurje in Dalmacija, izvzemši Kotor, naj se popolnoma zedinijo v eno državno enoto, kateri na čelu bi stal ban v Zagrebu, kjer bi tudi zboroval novi posebni hrvatski sabor.

2.) Slovenija naj dobi svojo legislativo v deželnem zboru v Ljubljani.

3. Bosna in Hercegovina naj zaenkrat kot sporno ozemlje Hrvatov in Srbov ostaneta kot enotna pokrajina pod posebnim namestnikom brez deželnega zbora.

4. Banjevci v Vojvodini naj bi dobili kot Hrvati svojo posebno županijo.

V kolikor bi se dal ta Radićev program izvesti brez revizije ustave, naj bi se začel takoj izvrševati. Radić je pripravljen poslati v Beograd svojo delegacijo pod načelstvom poslanca Jalžabetića, ki naj bi v pondeljek kot starostni predsednik otvoril zasedanje narodne skupščine. Po tem Radićevem načrtu sicer ostane sedanja radikalska vlada v svoji funkciji, morala pa bi prevzeti posebne obveznosti in bi bila popolnoma odvisna od Radićeve dobre volje, ki bi mogel vlado in skupščino sam vsak trenutek razgnati. Izgleda, da so radikalci s potovanjem svojih delegatov hoteli le omogočiti, da dobe konstituiranje parlamenta v svoje roke.

Ministrski svet je danes ugotovil, da načrt Radićevega bloka ne more tvoriti podlage za nadaljne razgovore in da zato ne preostaja drugega, nego da izvaja vlada posledice z ozirom na položaj.

Vlada bo najbrž še tekom jutrišnjega dneva podala demisijo in parlament bo potem v pondeljek takoj po otvoritvi zopet odgoden.

Pašićeve izjave v radikalskem klubu.

Beograd, 14. aprila. r. Radikalski klub je imel danes ob 10. dopoldne sejo, katere se je udeležilo okoli sto poslancev. Sejo je otvoril podpredsednik Andrić s kratkim pozdravnim nagovorom, nakar je minister dr. Marković izrazil Pašićevo prošnjo, naj se seja preloži na 16. uro popoldne, ker so Pašić in ministri zaposleni z referatom radikalnih delegatov o pogajanjih z Radićem.

Na popoldanski seji je imel Pašić daljši referat.

Izrazil je svoje veselje nad radikalsko zmago pri volitvah, pri čemer je naglašal, da je radikalna stranka dosledna svojemu programu izvršila volitve svobodno in brez nasilja. Stranka pa ni dobila toliko večine, ki bi ji omogočila, da bi v skupščini sestavila svojo homogeno vlado, zato je nastala potreba za sporazum z ostalimi političnimi skupinami. Ker je na Hrvatskem dosegel največ mandatov Radić in predstavljajo Radićevci po moči drugo stranko v parlamentu, je prišlo do razgovorov s njimi. Ti razgovori so še v teku, zato prosi, naj se da vladi pooblastilo, naj jih nadaljuje.

Klub je mirno poslušal Pašićeva izvajanja in nato izrekel vladi zaupanje.

Prihodnja seja bo jutri ob 10. uri.

Pašić pri kralju.

Beograd, 14. aprila. r. Po seji ministrskega sveta je odšel Pašić na dvor, kjer je bil sprejet pri kralju, kjer se je mudil pol ure. Po seji radikalnega kluba je bil pri kralju tudi minister Ljuba Jovanović.

Ojačenje francosko-belgijskega pritiska

SKLEPI MINISTRSKE KONFERENCE V PARIZU.

Pariz, 14. aprila. sj. Francosko-belgijska konferenca je danes trajala približno dve uri. Belgijski ministrski predsednik Theunis je po končani konferenci označil storjene sklepe z besedami: «Imeli smo sejo upravnega sveta ruhrskega ozemlja».

Ministri se bodo v kratkem vnovič posvetovali v Bruslju.

Po konferenci, ki se je vršila enako kakor včerajšnja na Quai d'Orsayju, je bil danes izdan nastopni uradni komunike: «Francoski in belgijski ministri, odločeni nadaljevati skupno ruhrsko akcijo do onega trenutka, dokler se Nemčija ne odloči staviti direktne predloge za plačilo reparacij, so določili vrsto novih odredb, da se ojači pritisk, ki se bo nadaljeval, dokler bo to potrebno. Storjenih je bilo več sklepov, da se pospeši odvažanje premoga in koksa ter pobiranje premogovnega davka in da se izboljša delovanje železniške uprave na zasedenem ozemlju. Konferenca bo jutri proučila vprašanja računovodstva medzavezniških oblasti, razdelitve dohodkov, zaplenjenih denarjev, naturalnih dajatev itd.

Drugih izjav o poteku pogajanj med francoskimi in belgijskimi ministri noče dati nobeden izmed udeleženih državnikov. Na Quai d'Orsayju se danes z ozirom na uradni komunike, ki veli, da je šlo vse dobro, izjavlja, da je bila izmenjava misli zelo prijateljska.

FRANCOSKO-BELGIJSKI REPARACIJSKI POGOJI.

London, 14. aprila. s. Diplomatski poročevalec lista «Daily Telegraph» piše, da se morajo nastopne točke v reparacijskem programu zaveznikov smatrati kot gotove:

1.) Nemčija se mora odreči zahtevi, da ne bo prej pričela s pogajanji, preden se ruhrsko ozemlje ne izprazni.

2.) Francija pristane na to, da se Nemčija obrne s svojimi predlogi na vse zaveznike in ne le na Francijo in Belgijo;

3.) Francija bo zadovoljna z vsoto 26 milijard zlatih mark za reparacije s pogojem, da se njeni dolgovi zaveznikom in Ameriki anulirajo.

NADALJEVANJE POGAJANJ V BRUSLJU.

Pariz, 14. aprila. j. Večerni listi javljajo, da se bodo francosko-belgijska posvetovanja nadaljevala v Bruslju in da bo Poincaré v to svrho odpotoval v Belgijo. Na uradnih mestih so nocoj k tej vesti izjavili, da dan potovanja Poincareja v Bruselj še ni določen.

Nemci hočejo nadaljevati pasivno resistenco

POSVETOVANJA INDUSTRIALCEV IN POLITIKOV V RIMU. — KANCELARJEV POZIV DELAVCEM.

Pariz, 14. aprila. l. V Berlinu je bila včeraj konferenca zastopnikov industrije in delavstva iz zasedenega in nezasedenega ozemlja. Koncem debate se je sprejela resolucija, v kateri izjavljajo Nemci, da bodo nadaljevali v Poruhrju pasivno rezistenco dokler se nemška vlada ne bo mogla po načelu enakopravnosti pogajati s Francijo. Zastopniki konference so vprašali tudi kancelarja Cuna kaj misli o eventualnih pogajanjih, nakar je Cuno izjavil, da se bo pogajal s Francijo takoj, ko bodo dani pogoji zato

Tudi voditelji strank so se včeraj sestali v Berlinu in so poudarjali potrebo po nadaljevanju pasivne rezistence. Cuno je pozval delavce v zasedenem ozemlju, naj nadaljujejo pasivno rezistenco, dokler se povsem ne razčisti zunanje-politični položaj.

DOGODKI V PORUHRJU.

Berlin, 14. aprila. l. Nad mestom Buerom so proglasili Francozi obsedno stanje, ker so prebivalci poškodovali železniško progo pri mestu. Mestu je naložena globa 50 milijonov mark. Tudi mesto Duisburg mora plačati 65 milijonov mark zaradi sabotaže telefonske napeljave, mesto Mettmann pa 30 milijonov, ker je bil pretepen neki francoski vojak.

NEMŠKA PROTESTNA NOTA.

Pariz, 14. aprila. l. Nemški opravnik v Parizu je včeraj izročil francoski vladi nemško noto, kakršna se je poslala tudi v London in v Bruselj. Nota protestira proti aretaciji bivših nemških ministrov, ki so se udeležili pogreba essenskih žrtev in proti številnim izgonom delavcev zadnje dni.

Sporazum o Reki dosežen

PO ITALIJANSKIH VESTEH STA SE OBE VLADI SPORAZUMELI POTOM DIREKTNIH POGAJANJ.

Milan, 14. aprila. l. «Sera» doznava iz Berna: Zanesljive informacije iz jugoslovanskega vira trdijo, da se bo delo paritetne jugoslovansko-italijanske komisije nadaljevalo v Florenci. Diplomatski krogi, ki tu zastopajo kraljevino SHS so govorili o možnosti, da se naprosi glede reškega spora za arbitražo predsednik švicarske konfederacije, vendar pa zagotavljajo sedaj, *da se je v direktnih pogajanjih med Rimom in Beogradom že dosegla podloga za uspešen izid pogajanj.* Zastopniki beograjske vlade bodo prišli v Florenco s trdno voljo, da dosežejo končnoveljaven sporazum z Italijo tudi glede Reke.

MUSSOLINI PRIDE V BEOGRAD.

Beograd, 14. aprila. l. Včerajšnji »Balkan« objavlja vest, da bo Mussolini v kratkem posetil Beograd, da začne z jugoslovansko vlado pogajanja za tesnejšo zvezo med Italijo in Jugoslavijo. «Balkanova» vest še ni potrjena.

Obnovitev lausannske konference

Prihodnji pondeljek. — Tudi Amerika se konference udeleži.

Pariz, 14. aprila. s. **Države, ki se udeleže lausannske konference, so pristale na 23. april za obnovitev pogajanj.**

London, 14. aprila. s. Listi javljajo iz Washingtona, da je sklenila vlada Zedinjenih držav odposlati na lausanneko konferenco svoje zastopstvo.

KONSERVATIVNI KABINET NA ŠVEDSKEM.

Stockholm, 14. aprila. s. Kralj je poveril voditelja konservativcev sodnega svetnika dr. Ernsta Trüggerja s sestavo kabineta. (Doslej so imeli, kakor znano, švedsko vlado v svojih rokah socialisti, ki so jih podpirali levičarski liberalci. Pred par dnevi pa je podal radi nastalih diferenc med socialisti in liberalci Brantingov kabinet demisijo in sedaj mu sledi nasprotni ekstrem — konservativna vlada. Ured.)

FRANCOSKI GENERALI NA ČEŠKEM.

Praga, 14. aprila. j. Maršal Foch dospe 14. maja v spremstvu generalov Weyganda in Buarda v Prago kjer ostane do 16. maja.

GRŠKI ZUNANJI MINISTER V BEOGRADU.

Beograd, 14. aprila. r. S pariškim simplonskim ekspresom je dopotoval v Beograd grški minister zunanjih poslov Aleksandris, ki se vrača v Atene iz Cannesa, kjer je konferiral z Venizelosom. Aleksandris je v Beogradu posetil Pašića in dr. Ninčića. Po zadnjih informacijah izgleda, da se še ne vrne v Atene, temveč da odpotuje v Bukarešto.

PIJ X. BO PROGLAŠEN ZA SVETNIKA?

Rim, 14. aprila. l. Vseh 24 kardinalov, ki rezidirajo v Rimu, je včeraj podpisalo spomenico, v kateri prosijo papeža, naj uvede proces za beatifikacijo in kanonizacijo pokojnega papeža Pija X. Spomenico je podpisal tudi državni tajnik Vatikana kardinal Gasparri.

REVOLTA KITAJSKE MORNARICE.

London, 14. aprila. s. Iz Shanghaija javljajo: Prvo brodovje kitajske mornarice, ki je stacijonirano v Shanghaiju in ki obstoji iz ene križarke in 4 topovskih ladij, se je v manifestu proglasilo za samostojno ter pozvalo ostali del brodovja, naj se pridruži revoluciji. Brodovje se je priključilo južno-kitajski republiki pod vodstvom Sunjatsena v Kantonu.

JUBILEJ ČEŠKEGA MINISTRSKEGA PREDSEDNIKA.

Praga, 14. aprila. j. Vsi češkoslovaški listi proslavljajo danes v prisrčnih člankih 50. rojstni dan ministrskega predsednika Švehle, ki se nahaja na lečenju v Siciliji.

KONGRES ITALIJANSKE KLERIKALNE STRANKE.

Turin, 14. aprila. e. Na kongresu italijanske ljudske stranke, ki se je vršil včeraj in danes v Turinu, je prišlo do ostrega konflikta med levičarji, ki jih vodi don Sturzo in ki so nasprotniki tesnejše koalicije s fašisti, in desničarji, ki pod vodstom posl. de Gasperija zagovarjajo koalicijo. Sinoči pozno zvečer je bila z veliko večino in ob burnem odobravanju sprejeta don Sturzova resolucija, ki zahteva samostojnost stranke na vse strani in poziva pristaše k najstrožji disciplini. Don Sturzova zmaga pomenja tudi nadaljno enotnost klerikalne stranke in obenem težak udarec za fašiste, katerih glasila radi tega Sturza ljuto napadajo.

PROMET REŠKE LUKE V JANUARJU 1923.

Trst, 14. aprila. l. Z Reke poročajo: Po poročilu reškega carinskega urada je znašal uvoz v reško luko meseca januarja: po suhem 7776.4 ton, po morju pa 8768 ton. Izvoz je znašal: po kopnem 5396 ton, po morju pa 3518 ton. Ves izvoz torej znaša 8913 ton, a uvoz 16 tisoč 557 ton, kar je prav neznatna količina. Iz Jugoslavije se je uvozilo 7530 ton, od tega 6706 ton lesa. Iz Italije se je uvozilo na Reko 5055 ton raznega blaga. Z Reke se je uvozilo v Jugoslavijo 1607 ton, v Italijo 3283 ton in v Madžarsko 2251 ton.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

ANGLEŠKI CERKVENI POGLAVARJI PROTI SOVJETOM.

London, 14. aprila. s. Knezoškofa v Canterburyju in Yorku, rimsko-katoliški knezoškof v Westminstru ter vrhovni rabiner so objavili skupen protest proti divjanju ruske vlade napram veri in proti divjemu preganjanju duhovščine in vernikov. Protest veli med drugim, da ne more nihče, ki je za svobodo vere, odobravati take taktike.

VELIKA POPLAVA V MEZOPOTAMIJI.

London, 14. aprila. l. Listi poročajo: Reka Tigris v Mezopotamiji je vsled neprestanih padavin prestopila levi breg in poplavila okolico Bagdada. Mesto je težko ogroženo. Voda je zrušila mnogo stavb, med njimi ogromno jetnišnico. Da se mesto obvaruje pred nadaljnimi poškodbami je podkralj Fejsal velel najeti arabske delavce, ki opravljajo rešilna dela ob svitanju vojaške godbe. Mosulski most je voda močno poškodovala, pontonski most, ki so ga Angleži zgradili med vojno, pa je tok reke odnesel s seboj.

Borza dne 14. apr.

Zagreb. V prostem prometu so včeraj notirali: Dunaj blago 0.13825, Berlin denar 0.46 blago 0.465, Budimpešta 2.20 — 2.225, London blago 475, Newyork ček 97.25 — 97.50, Pariz 655 — 658, Praga 293.50, Curih 1787.50 blago, Milan 486.50 — 487.

Curih: Berlin 0.0261, Newyork 549.25, London 25.57, Pariz 36.72, Milan 27.32, Praga 16.38, Budimpešta 0.12, Beograd 5.60, Sofija 4.25, Varšava 0.0125, Dunaj 0.0077, avstr. krone 0.007750.

Berlin: Dunaj 29.60, Budimpešta 4.66, Milan 104.887, Praga 62.917, Pariz 140.647, London 97.879.68, Newyork 21.057.22, Curih 383.788, Beograd 21.471.

Radić o zagrebški konferenci

Po končanih pogajanjih «federalistov» z radikalci je dal gosp. Radić novinarjem nastopne informacije:

V sedanjih pregovorih smo se mi predvsem hoteli uveriti, ali radikali smatrajo, da je zanje in za nas dobro, da se tudi v slučaju nedoseženega sporazuma upotrebi sila; zatem, ali je slabost, ako se ne vlada s silo. Vsi odposlanci radikalne stranke so izjavili, da so radikali vedno imeli svobodoumna načela in parlamentarne principe ter so naglasili, da je vsaka uporaba sile nesreča. Niso pa izjavili, da je ne bi uporabili.

Opozorili smo jih na to, da bi v slučaju obnovitve radikalno - demokratske koalicije smatrali mi Hrvati to za tako provokacijo, da bi se naša opozicija poostrila do najskrajnejših mej. Nadalje smo izjavili, da je z levičarji demokratske stranke, brez ozira na to, koliko jih je, naš sporazum idejno lažji kakor z radikalci, stvarno pa težji: prvič so oni med Srbi v manjšini, drugič zamerja gosp. Davidović Pašiću tudi ono, česar ni, da je namreč Pašić za tri narode, medtem ko je Pašić v resnici le za narod srbski, logično po tem tudi ni za narod hrvatski. Vidimo, da je pri Davidoviću nastala recidiva na huje, in on kani prevzeti Pribičevićevo vlogo ne kot branitelj države, kar bi nam bilo razumljivo, nego kot branitelj službenega narodnega edinstva, o katerem je narod pri volitvah izrekel svojo besedo.

Največ se je razgovarjalo o premembi administracije v smislu samouprave. Slovenci, muslimani in Hrvati so navedli niz takih činjenic nečlovečnosti in nezakonitosti, da so se radikalski odposlanci resnično stresali. N. pr.: uradovanje orožništva je pri nas tako, da orožništvo administrativnih, sodnijskih in financijalnih funkcij ne izvaja ob asistenci uradnika dotičnega resorja, podrejeno pa je disciplinarno samo vojaškim oblastem. Te činjenice so v radikalskih odposlancih vzbudile pravo zgražanje. Ko smo jim povedali, da je v hrvatskem selu pri Topuskem neko noč okrog 16 orožnikov pod vodstvom častnika na smrt preteplo okrog 100 ljudi iz 15. hiš tako da so ljudi slekli skoro do golega, postavili jih med bajonete in jih nato silili, da poljubijo bajonete, češ, da so njihov bog, kralj in republika.

Mnogo je bilo govora o gospodarskih in ekonomskih vprašanjih, posebno o izpopolnitvi železniške mreže, kakor je to zasnoval lanski kongres jugoslovanskih inženirjev v Sarajevu. Jaz sem opozoril, da moja stranka osvaja ta načrt kot sestavni del svojega aktualnega gospodarskega programa. V razpravi o kulturnih in gospodarskih problemih so najživahnejše sodelovali Slovenci, muslimani in bunjevec Blaško Rajić. Za politični postopek 16. t. m. je bil sprejet predlog dr. Mačka. Oba radikalska odposlanca, posebno tajnik Janjić, sta na vsako stvar odgovarjala, tolmačila, pojasnjevala in podala često tako važne izjave, da je končno iz dovolj velike napetosti in skoro popolnega nezaupanja nastalo očividno zbližanje.

Reči moram, da se je situacija zjutraj zdela zelo napeta. Toda kakor je to običajno, so se duhovi po dobrem kosilu pomirili. Jaz sem bil zjutraj besen ko ris. Vsi udeleženci razgovorov so vedno obedovali skupaj in se skupaj poklonili hrvatskim preporoditeljem Preradoviću, Šenoi, julijskim žrtvam in Račkemu ter je posebno na Slovence naš Mirogoj napravil izreden dojem. Gosp. Janjić je zatrjeval, da kaj takega nimata niti Genova, niti Milan, a morda niti ves svet. Jaz sem jim raztolmačil socijalne momente v hrvatski kulturi. Vsi ti pokojni velikani so predhodniki seljaškega pokreta na Hrvatskem. Nato smo si skupno ogledali Šestinsko dolino, obiskali Starčevićev grob in na koncu koncev tudi glasovito «Radićevo vilo», s katero se je agitiralo pred volitvami. Okolica je na goste napravila velik utis.

Zaključek o nadaljevanju pogajanj je natanko preciziran. Na nove razgovore naj radikalci pošljejo ljudi s popolnim poverilom, kakršno imam jaz, da ne bo vedno treba hoditi referirat in dobavljat instrukcije. To morajo biti ljudje, ki bodo v razgovoru, kjer se bodo ustvarjala pota solucije, kompetentni, dobro informirani o vseh razmerah v Srbiji, v stranki, v pokrajini in na dvoru, kratkomalo popolni in odgovorni državniki. Vsekakor moram naglasiti, da od nas nihče ne pričakuje, da bo sporazum storil čudeže. Pomniti je treba, da je naš spor pravzaprav državni problem, ki ga je treba reševati z največjo resnostjo.

Za početek zahtevamo, da se življenje v državi uredi, normalizira. Nam je največ bilo za to, in to se je zjutraj pismeno ugotovilo, da se ne bo v nobenem slučaju postopalo s silo in nasiljem. Samo vprašanje n. pr. federacije ni tako lahko, tu je treba proučevanja, treba je znanja, take stvari mora reševati sposoben državnik, ki stvar pozna, ki je deloval na ustavi in ki je kompetenten. Zato je treba mnogo časa, da se mnoge stvari dobro proučijo. Složili smo se v tem, da je to dogodek, ki onemogoča povratek v ono, kar je bilo. Mi in Srbi ne moremo več biti neprijatelji pa če se tudi razidemo in stenomo: nasprotniki smo lahko, sovražniki pa nikdar več. Gospoda, pravi gosp. Radić, jaz mislim, da Velikega petka za nas ni več in ga več ne bo! Mi smo prosili gospode radikalske delegate, naj v Beogradu sporočijo, da se prepričanje ne menja, kdor pa ima prepričanje, ima tudi pamet, da vé: malo danes, malo jutri.

Za tem je gosp. Radić smehljaje dodal:

Plašili so nas, a mi se nismo preplašili in sedaj je dobro vse. Ko so radikalci postavili ministra za Hrvatsko in Slovenijo, naša javnost ni bila navdušena, ker je bil za ministra za Slovenijo postavljen «jedan od največjih «magaraca», za ministra na Hrvatskem pa jedan «otročič».» Pa radikalci so to vseeno dobro storili. Bil je to dober precedens za sporazum, ker na ta način se je priznala i Hrvatska i Slovenija. Kakor sem rekel, v štirih mesecih se ne more popraviti, kar se je pokvarilo tekom štirih let; toda mi vemo, da smo na najboljšem potu, da vklonimo vsa nesoglasja.

Politične beležke

+ **Občni zbor krajevne organizacije JDS** Vič se vrši jutri, dne 16. aprila ob 8. zvečer v gostilni na Pošti na Glincah. Poroča tudi gosp. dr. Puc iz Ljubljane. Če kdo izmed gg. somišljenikov morda pomotoma ni dobil vabila, naj se zglasi na večer zborovanja pri tajniku.

+ **Nepotrebna in škodljiva kapitulacija.** Beograjski «Preporod» priobčuje pod tem naslovom uvodnik o radikalsko - blokaških pogajanjih v Zagrebu in pravi: Sedaj ni v vprašanju samo neka nova orijentacija radikalne stranke, temveč stojimo pred spremembo cele državne politike: radikalna stranka je danes sama na vladi in kot taka se ona opredeljuje za sporazum z zagrebškim federalističnim blokom, torej se vršijo ta pogajanja v imenu države. Ali ne pomeni popuščanje pred federalisti v tem slučaju kapitulacijo države pred separatističnimi strujami? Kaki nevidni vzroki in kaka neznana pooblastila dajejo pravico eni stranki, da v imenu države tako kapitulira? Ali predvideva ta stranka neizbežni odpor vseh onih patrijotskih sil, ki so bile močne dovolj, da izbojujejo edinstvo te države in ki bodo v danem momentu pripravljene, da se oprimejo čuvanja drago plačanega edinstva? Kapitulacija države pred Radićem je tu. K njemu, dovčerajšnjemu izdajalcu in današnjemu odmetniku od ustave prihajajo predstavniki vladajoče stranke. Zgodil se je čudež: mesto da gre Mohamed k hribu, prihaja hrib k Mohamedu . . .

+ **Zemljoradniki izdajo brošuro o** volilnem terorju radikalcev. Na oblastni konferenci zemljoradniške stranke v Sarajevu, so pokrajinski delegati in novi poslanci iz Bosne zaključili, da zberejo vse pritožbe o volilnem terorju v posebno brošuro, ki se bo v mnogih izvodih razširila med narod. Poklonjena bo tudi vsem poslancem v narodni skupščini, na notranjega ministra pa bo vložena posebna interpelacija. Konferenca je tudi sklenila postaviti spomenik seljaku Miči Bajiču, ki je padel kot žrtev volilne borbe.

+ **Radićev uspeh v Prekmurju** je treba pripisati posebno demagoškim agitacijskim sredstvom, ki so med tamošnjim anacijonalnim in madžaronskim elementom našla izredno ugoden teren. Radićevi agitatorji so pred volitvami pripovedovali: osvoboditev izpod srbskega jarma in vzpostavitev republike; znižanje davkov do neznatnosti; ureditev vojaške službe na trimesečni rok, namreč en mesec učenja in dva meseca državno-delavske službe; svobodno potovanje v tuje države brez potnega lista, osobito na Madžarsko, ter redukcija orožništva in finančnih organov. Agitiralo se je tudi z abstinenco Radićevih poslancev, češ, ničesar nismo prejeli od države in ničesar ne maramo. Kako je vse to v Prekmurju «vleklo», so pokazale volitve, k čemur ni treba še posebej omenjati, da so za Radića oddali kroglice vsi prekmurski Madžari.

Po svetu

— **Fašisti se ne smejo dvobojevati.** Generalni konzul piemonteških fašistov Torre je izdal naredbo, katera fašistom strogo prepoveduje dvobojevanje. Kdor bi se pregrešil proti prepovedi, se izključi iz stranke.

— **Knez Uhtomskij v službi boljševikov.** Nekdanji voditelj ruskih monarhistov Uhtomskij je dobil na Krasinov predlog in s pritrditvijo ruske sovjetske vlade službo pri sovjetskem zastopništvu v Londonu. Knez Uhtomskij je danes svoje nazore tako spremenil, da smatra sovjetsko vlado za edino zastopnico nacionalnih interesov Rusije.

— **Zrakoplovna nesreča v Krakovu.** V Krakovu se je 12. t. m. zgodila strašna zrakoplovna nesreča. Neki vojaški zrakoplov se je vsled eksplozije bencina vnel ter je zgrmel na zemljo. Pri tem je predrl streho neke dvonadstropne hiše in obstal v stanovanju nekega pekarja. Tukaj je eksplodiral še bencinov rezervoar. Hiša je bila mahoma v plamenu, stanovalci so s pilotom vred zgoreli. Častnik, ki se je s pilotom vozil v zrakoplovu, je skočil iz letala na zemljo, toda je mrtev obležal na ulici. Nesreča je zahtevala deset žrtev, tri mrtve in sedem težko ranjenih.

Prosveta

Ljubljanska drama.

Nedelja, 15.: ob 10.30.: «Sirota Anka». Pevski zbori malih Slovenk. Izv. Ob 15.: «Ugrabljene Sabinke». Izv. Ob 20.: «Hedda Gabler». Izv.
Ponedeljek, 16.: «Hedda Gabler». C.

Ljubljanska opera.

Nedelja, 15.: «Gorenjski slavček». Izv.
Ponedeljek, 16.: Zaprto.

Šentjakobski oder v Ljubljani.

Četrtek, 19.: «Razvalina življenja».

Mariborsko gledališče.

Nedelja, 15.: «Traviata». Izv.
Torek, 17.: «Velika noč». C in kuponi.
Četrtek, 19.: «Svatba Krečinskega». B. Premjera.

•

Današnje gledališke predstave v Ljubljani. Ker je g. Levar že toliko okrevval, da bo mogel nastopiti, se poje danes v opernem gledališču domača opera «Gorenjski slavček». V dramskem gledališču bodo tri predstave in sicer: ob 10.30 spevoigra «Sirota Anka» in pevski zbori malih Slovenk (to predstavo priredi «Splošno žensko deuštvo»), ob 15. zabavna veseloigra «Ugrabljene Sabinke» (g. Danilo kot Strize), ob 20. uri pa bo gostovala ga. Marija Vera kot Hedda Gabler. Vse predstave so izven.

«Hedda Gabler». Ljubljanska drama je sinoči praznovala Ibsenov večer, lahko rečemo — v vsakem oziru. Doživljalo se je; in igra je bila na višku. Občinstvo je bilo dobro razpoloženo in s predstavo zadovoljno. S pohvalo ni štedilo. Več o «Heddi Gabler» v prihodnji številki, za danes omenjamo posebej le g. Marijo Vero in g. Milana Skrbinška.

Kipar Dolinar in slikar Bucik priredita dne 29. t. m. v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani kolektivno razstavo svojih del. Kipar Lojze Dolinar že dalj časa ni razstavil, zato bo naše občinstvo gotovo zanimalo njegovo delo v zadnjem času. Slikar Avgust Bucik iz Trsta se mudi v Ljubljani že kake tri mesece in je med tem časom izvršil celo vrsto uspelih portretov naših meščanov in meščank. Odlikuje ga spretna risarija in dobra karakteristika.

«Kraljestvo ljubezni in dobrote», čarobna pravljica z godbo in petjem v 4. dejanjih, bo tretja mladinska dobrodelna gledališka predstava v ljubljanskem dramskem gledališču. Nastopi 26 živahnih dečkov naraščaja Mladinskega doma na Kodeljevem. Igra se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob 3. popoldne. Cene dramske.

Nova stolica na beograjski univerzi. Na juridični fakulteti beograjske univerze je bila pred kratkim ustanovljena stolica za statistiko. Za profesorja statistike je bil imenovan dr. Dušan Plantić.

Bibliofilski kongres v Parizu se je vršil od 1. do 7. t. m. Člani tega mednarodnega kongresa so sklenili izdati biografični in bibliografični leksikon za bibliotekarje in bibliofile. Ta leksikon bo gotovo najobširnejša knjiga na svetu, ker bo vseboval podatke o biografiji itd. vseh kulturnih delavcev sveta vseh časov in narodov.

Sport

Včerajšnje nogometne tekme na Dunaju. Pokalske tekme: WAC. : Floridsdorf 5 : 4 (2 : 2). Tekma se je odločila šele v podaljšanju igre, ker je v predpisanem času ostala neodločena s 3 : 3. Tudi v prvem polčasu podaljšane tekme se ni dosegla odločitev. Šele v drugem polčasu je mogel WAC. zabiti zmagoslavni gol. Admira : Bewegung XX 3 : 1 (2 : 1). Prvenstvena tekma II. razreda: Rennweg : Phönizia 1 : 0.

First Vienna F. C. (Dunaj) : Concordia (Zagreb) 3 : 2 (3 : 2). Prvorazredni First Vienna F. C. gostuje v Zagrebu. Včeraj je igral svojo prvo tekmo proti Concordiji, ki jo je premagal s 3 : 2. Zagrebčanom je Vienna znana že iz lanskih tekem. Od takrat je Vienna zlasti svojo napadalno vrsto zelo ojačila, tako da se je mogla pričakovati lepa tekma. Vendar pa je slabo vreme zelo oviralo delo obeh moštev, ki nista mogli na razmočenem igrišču uveljaviti svojih sposobnosti. Danes igra Vienna proti Hašku.

Nogometne tekme 15. t. m. — V korist fonda za udeležbo Jugoslavije na Olimpijadi v Parizu leta 1924. se vršita v nedeljo dve zanimivi nogometni tekmi. Ob 15. uri igra na igrišču Primorja ob Dunajski cesti Primorje s kombiniranim moštvom Hermesa in Slovana, na igrišču Ilirije pred drž. kolodvorom pa igra ob 17. uri Ilirija s kombiniranim moštvom Jadrana in Ljublj. akad. S. K. V obeh tekmah je pričakovati zanimivega in napetega boja, obenem je podana tudi priložnost za pregled skoro vsega boljšega igralskega materijala v Ljubljani.

Zagreb : Berlin. Reprezentanca Berlina igra 24. junija v Zagrebu proti tamošnji reprezentanci. Nato odpotuje berlinsko moštvo v Split, kjer se vrši 29. junija tekma s splitsko reprezentanco.

Novozgrajeni tenis prostor društva «Atena» v Tivoliju je pripravljen in vabi naše sportnike k prijetni igri. Prostor ima najidealnejšo solnčno lego in s povečanjem si je pridobil pravilne dimenzije. Sezija traja od 1. aprila do 1. oktobra. Sezijska članarina za družabni tenis znaša 150 Din. Gojenke in gojenci plačujejo 20 Din mesečno. Prijave sprejema načelnica tenis odseka ga. Zora Janežičeva, Bethovnova ulica 16.

Sokolstvo

Sokol Ljubljana II. poziva v smislu novih pravil vse člane in članice do 26. leta starosti, ki ne telovadijo, da najkasneje do 1. maja prično s telovadbo. Oni, ki iz upravičenih razlogov ne morejo posečati telovadbe, naj to javijo br. načelniku, ozir. s. načelnici.

Dvojna poroka v sokolski rodbini. Včeraj sta se poročila Jože in Žanda iz znane sokolske rodbine Gorjančeve iz Vidovdanske ceste. Jože Gorjanc je bil od leta 1909 vzoren naraščajnik, po letu 1912 odličen tekmovalec, član prednjačkega zbora in vzgleden vodja moškega naraščaja Sokola I. v Ljubljani — aktiven do danes. Njegova izvoljenka sestra Moharjeva je požrtvovalna sokolska delavka, skromna in vzgled vestnosti in pridnosti. Tudi drugi par sestra Žanda in brat Mahnič sta vedno kazala odlične vrline sokolske vzgoje. Pretekli četrtek se je ožji krog Sokola I. poslovil od fanta, prijatelja in sokolskega brata Jožeta Gorjanca in je ob tej priliki društveni pevski odsek v počastitev važnega življenskega dogodka v rodbini Gorjančevi zapel več zbranih pesmi. — Sokol I. želi novoporočencem mnogo sreče, staršem Gorjančevim pa, ki so znali vzgojiti številni naraščaj v duhu resnega dela in sokolske misli, iskreno čestitamo.

Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano proslavi 5. avgusta t. l. svojo 15letnico v zvezi z javno telovadbo in veselico. Prosimo vsa bratska društva iz bližnje okolice, da naj ne prirejajo ta dan svojih prireditev. — Odbor.

Dopisi

KOSTANJEVICA. Preteklo nedeljo smo imeli tu tabor SLS. Prav značilno za klerikalno moralo je poročilo «Slovenca», kjer pravi, da se ga je udeležilo blizu 2000 ljudi. G. Sušnik, oztroma poročevalec, si je pač nadel velika očala malega moža, da je napravil iz 300 ljudi kar 2000. Seveda, g. Sušnik je prav pridno zabavljal črez Srbe in Orjuno in se spodtikal ob razne osebnosti in govoril o milosti, kateri se ima zahvaliti napredni podeželski mandat. Milosti ne bo nikdar konec, nezavednosti ljudstva pa vendar enkrat. In takrat tudi Sušnik s svojimi avtonomističnimi bonbončki ne bo rešil svojega mandata. Lahko se vžgo saje nad njegovo glavo in smrad, ki bo ostal za njim, bo pometla na dolg klin nasajena črna metla. Na koncu shoda se je oglasil še neki kaplan, ki je mnogo govoril, a ničesar povedal. Videlo se mu je, da ga je ves čas prav pošteno tri fras.

TRŽIČ. V «Slovencu» z dne 11. aprila se je stalni poročevalec lista obregnil ob zaključni plesni venček družabnega kluba uradništva, ki se je vršil v soboto, dne 7. t. m. Ne bi odgovarjali na to netaktnost, ker ima lahko vsak svoje mnenje o katerikoli prireditvi. A da dopisnika ravno vsaka prireditev, ki izvira iz naprednih vrst, tako zelo zaboli, je značilno; in zato je vsaka neklerikalna reč zanič. Seveda, boli ga, ker on na predpustnem večeru «našega inteligenčnega kluba», ki se je vršil v klerikalnem domu, ni smel plesati na izrecno prepoved g. župnika. Ali naj povemo mnenje takrat vabljenih gostov? Za izžemanje so seveda vsi dobri, vino zastonj, podarjeno, da ni treba plačati davka. Udeležba na plesnem venčku je bila zadovoljiva, in sicer ravno 148 ljudi. Za plesalce prav prijetno, kdor pa ne pleše, seveda ne bo šel na tako prireditev. No, in klerikalci ne smejo plesati, zato se jih povečini ni moglo vabiti, ker je škoda denarja za vabila, ki so brez pomena. Ali uradnik, n. pr. katehet, pride na ples? No, in drugi, kateri ne poznajo nikoli naprednih vrst naj si bo pri tej ali oni prireditvi? Kdor pa je v tem oziru toleranten, je bil vabljen, ker tu ne poznamo razlike v mišljenju, hočemo ravno strasti uravnati. Če ne bo šlo, postavimo se na izključno svoje stališče in to ne bo škodovalo nam, ampak Vam. O inteligenčnem klubu pa imamo svoje mnenje. Menda je to klub tržiških inteligenčnih nemčurjev, ker se tam govori skoro izključno nemško, izžema po judovsko, kolne pa v papeževi materinščini. Kar je pristašev SLS delavskega stanu, Vam počasi obračajo hrbet, ker izgrešujete svojo pot, katero črtate vedno kot najvzornejšo. Zato Vam svetujemo, pustite naše prireditve pri miru, ker so še vedno donesle razvedrila dovolj, v moralnem vpogledu so bile vedno vzorne (kot pri Vas ne vedno), v gmotnem oziru pa dovolj kritja brez onega židovskega izžemanja, kot ga poznate samo vi.

PLANINA PRI RAKEKU. Pevsko društvo «Planina» je priredilo preteklo nedeljo veselico, ki je uspela jako dobro. Igra «Ne kliči vraga», kakor tudi vse pevske točke in deklamacije — je bilo za kratko dobo delovanja društva izvršeno prav povoljno. Hvala bratu Hrvatu za trud in požrtvovalnost, ker je prevzel dramatičen odsek Sokola, preuredil oder in ga preslikal za predstave. Šaljiva pošta je bila mladini v največjo zabavo. Srečolov je uspel v splošno zadovoljnost, ker je bila vsaka srečka dobitek. Pevske točke je vodil komaj došli šolski vodja g. Vladimir Požar, ki je dosegel s svojim zborom prav lep uspeh. Vsled pritiska gotovih črnogledov se je moralo pevsko društvo umakniti iz šolskega poslopja, zato pa je dala društvu na razpolago svojo sobo in klavir gospodična Kalmusova, ki ji izrekamo iskreno zahvalo. Le neustrašeno naprej po začrtani poti.

Objave

• *Tombola Sokola II. v Ljubljani* se preloži radi nastalih zaprek na nedeljo 22. aprila. Opozarjamo na lepake. Zajedno naznanjamo, da smo zvišali število glavnih dobitkov. Tablic je še nekaj mogoče dobiti.

• *Iz pisarne Šentjakobskega gledališkega odra.* V pondeljek dne 16. t m. ob 8. uri zvečer v gledališki pisarni nujen sestanek vseh igralcev. Vsled volitve nove uprave udeležba vseh članov obvezna. — V četrtek 19. t. m. Finžgarjeva drama «Razvalina življenja».

• *Cvetlični dan «Prosvete»-CT. v Ljubljani.* — Prireditev vsled neugodnega vremena danes odpade. — Odbor.

• *Akademski socijalni pedagoški krožek v Ljubljani* priredi v pondeljek 16. t. m. ob 8. uri zvečer na moškem učiteljišču sestanek s sledečim vsporedom: 1.) Umetnost in vzgoja: (referira tov. Čibej Fr.). 2.) Porazgovor. Člani krožka kakor tudi druga inteligenca vljudno vabljeni.

• *Tovariši Triglavani!* Drugi redni sestanek kulturoznanstvene sekcije j. a. d. «Triglava» se vrši v pondeljek 16. aprila ob pol 20. uri na verandi gostilne «pri Tišlerju» vis-a-vis Akademskega kolegija. Referira tov. fil. Baš Franjo o *«Svetovni vojni in njenem vplivu na razvoj gospodarstva.*

• *Predavanje o Rumuniji* priredi pod okriljem Geografskega društva v Ljubljani danes ob 10. v kinu Matica univ. asistent g. dr. V. Bohinec. Predavanje spremlja 50 skioptičnih slik.

• *Mestni stanovanjski urad v Ljubljani* naznanja, da bo vsled snaženja uradnih prostorov v torek, dne 17. aprila in v sredo, dne 18. aprila za stranke zaprt.

• *Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani* opozarja tem potom vse one, ki brez koncesije vršijo vsakovrstna dela in popravila mehaniške obrti, da bode vsakogar brez izjeme ovadila obrtni oblasti, ker so do izvrševanja teh del upravičeni edinole koncesijonirani mehaniški mojstri, ki so kot taki tudi edini obvezani davkoplačevalci. Načelstvo.

• *Sezonske prireditve v Rogaški Slatini.* Društva in umetniki, ki nameravajo v tekoči sezoni prirediti v zdravilišču Rogaška Slatina koncerte, se vabijo, da naznanijo ravnateljstvu zdravilišča do 15. maja t. l. dan in druge podrobnosti nameravane prireditve. Poznejša naznanila bo ravnateljstvo moglo upoštevati le potem, če bo zdraviliška dvorana na razpolago.

• *Glas iz občinstva.* Pod tem naslovom me včerajšnji «Slovenec» po svojem «mirnem pasantu na javnem šetališču» poučuje o pedagogiki. Vabim gospoda, da me o priliki skuša osebno poučiti o pedagoškem postopanju, obenem sem pa uverjen, da bo v svoji veliki objektivnosti povedal, da je prepevanje nabožnih in cerkvenih pesmi v šoli, na prostem in v cerkvi pri maši nepedagoško, torej nedopustno, ker zanaša vsaj toliko politike v otroška srca kakor prepevanje naše strunne sokolske koračnice. «Bog Živi!» «Nek tak pedagog»: Dr. Stane Rapè, učitelj.

• *Mestni dohodarstveni urad v Ljubljani* razpisuje javni natečaj za napravo službene obleke za svojih 76 uslužbencev, obstoječe iz suknjiča, hlač in telovnika, ter pelerine. Natančneje podatke daje ravnatelistvo na Gosposvetski cesti št. 17 z dostavkom, da sprejema zadevne ponudbe do 20. aprila t. l. opoldne.

• *Mladinski dom na Kodeljevem.* V nedeljo, dne 15. t. m. ob tričetrt na 6. «Najdenček» in pantomina z godbo.

• *Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani* praznuje dne 5. avgusta t. l. svojo 25letnico. Ker je na slavnostnem vsporedu tudi velika vrtna veselica v hotelu Tivoli, se naprošajo vsa narodna društva naj blagovolijo to vpoštevati in ne prirejati na ta dan sličnih veselic.

• *Lastnik naj se zglasi.* Našla so se očala (ščipalnik). Lastnik jih dobi nazaj na mestni stražnici (magistrat) pri Pranu Merlaku.

•

LEPOTA ŽENSKE

je kot pomladna cvetoča cvetka in kakor se mora cvetka v bujnem cvetju negovati in varovati raznih vremenskih neprilik itd., tako se mora tudi lep obraz negovati in čuvati, da cvete in se blišči v naravnem čaru, v čaru, ki na mah opaja.

Krema «Zoralda», najprikupljivejše mazilo za obraz in telo, napravi obraz nežen in cvetoč; učinek pri prvi porabi presega vse pričakovanje.

Poleg kreme «Zoralda» naj se porablja nenavadno fino dišeče *milo «Zoralda»* one osebe pa, ki imajo zelo občutljivo kožo, naj porabljajo *pasta-milo «Higenija».*

Kolonjska voda «Louis XIV» v malih, srednjih in velikih steklenicah, je nenavadno fino dišeča tekočina za sveženje obraza in telesa. Posebne vrste je *«Ruski Eau de Cologne»* radi svoje finosti in vonja, ki nadomešča vsak parfum.

Nadalje priporočam: razne vrste mila tvrdk Kielhauser, Calderara & Bankmann, Roger & Gallet, Piver Bertin itd.; vsakovrstne brilantine, tekoče in kristalizirane, amerikanski *Petrol* za rast las, *Bay Rum* za spiranje las, razne *šampone* za pranje las, vsakovrstne *parfume,* samo fine, prvorazredne od prvorazrednih izdelovalcev. Parfumi na dekagrame v vsakem vonju. Steklenice je treba prinesti s seboj.

Priporoča se

Uran-parfumerija
Ljubljana, Mestni trg 11.

Domače vesti

* **Jugoslovanski zdravniški kongres.** Letošnji kongres naših zdravnikov se bo vršil meseca septembra v Subotici. Predsednik jugoslovanskega zdravniškega društva prof. dr. Čačković in člani upravnega odbora bodo te dni na seji v Novem Sadu določili natančen program kongresa. Kongres bo razpravljal v prvi vrsti o zaščiti dece od šestega leta do pubertete, a v raznih specijalnih odborih se bo razpravljalo tudi o drugih medicinskih vprašanjih. Po kongresu napravijo zdravniki izlet po Donavi, nekateri pa obiščejo Novi Sad, Karlovec in Bočin, kjer si ogledajo razne sanitetske institute.

* **Spomenik osvobojenja v Novem Sadu.** V Novem Sadu se je pričela akcija, da se na tamkajšnjem Trgu osvobojenja postavi primeren «spomenik osvobojenja in ujedinjenja». V kratkem času se je v to svrho nabralo 180.000 dinarjev.

* **Novi konzulati v naši državi.** Med nemško in našo vlado se vrše pogajanja radi ustanovitve nemškega konzulata v Osijeku. Ako bodo pogajanja uspešno zaključena, se konzulat otvori še meseca maja. Argentinska vlada se tudi pogaja radi otvoritve svojih konzulatov v Zagrebu in Novem Sadu. Konzulat v Beogradu bo pretvorjen v generalni konzulat.

* **Preokret v vprašanju hrvatske katoliške cerkve.** Na zadnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo tudi o vprašanju hrvatske katoliške cerkve v Zagrebu. Ministrski svet je bil mnenja, da naj se ne nastopa proti članom te cerkve in radi tega je minister za vere Ljuba Jovanović obljubil, da bo hrvatski katoliški cerkvi predlagal, da zahteva do sestanka skupščine v ustavi predvideno odobrenje in primanje svoje cerkve.

* **Italijani zamazali fasado našega konzulata v Milanu.** «Giornale d'Italia» poroča iz Milana, da so v četrtek ponoči neznani mladeniči zamazali fasado jugoslovanskega konzulata. Italijanske oblasti so jugoslovanskemu konzulu izrazile takoj svoje obžalovanje in zato incident ne bo imel nobenih posledic. Fasada je bila takoj očiščena. Ako bi kdo na jugoslovanskih tleh nespoštljivo pogledal italijansko zastavo, bi se užaljena Italija gotovo ne dala tako lahko in hitro potolažiti.

* **Madžarski optanti smejo še ostati v Jugoslaviji.** V smislu trianonske pogodbe bi morali oni Madžari, ki bivajo v Jugoslaviji in so optirali za Madžarsko, najkasneje do 28. junija letos zapustiti našo državo. Med našo kraljevino in Madžarsko pa se je dosegel sporazum, glasom katerega se je ta rok podaljšal do 16. julija 1926. V tem času optanti ne bodo uživali nikakih političnih pravic.

* **Zračni promet.** V Pančevo je predvčerajšnjim prispel prvi aeroplan s potniki iz Pariza, kar je v mirnem banatskem mestu povzročilo veliko senzacijo. Potniki plačajo po 1 francoski frank za kilometer vožnje.

* **V prosluvo petletnice prisege «Zvestoba za zvestobo»** je priredila Jugoslov.-češkoslovaška liga v Ljubljani, akademijo s plesom v Kazini. Obisk je bil mnogobrojen. Govoril je g. dr. Triller, čigar izvajanja o neomajni zvestobi do bratov Čehov in ljubezni do bratov Srbov so bila večkrat prekinjena z burnim aplavzom. Nato je vsečl. prof. g. dr. Burian deklamiral Čechovo pesem «Slovanstvu»; člana opere gdč. Stiligojeva in g. Betetto sta dovršeno izpolnila umetniški program proslave in sta bila deležna obilne pohvale. G. Betetto je moral dodati Schumannovo balado «Trije grenadirji». Nato se je vršil ples. Dame so se prireditve v lepem številu udeležile v češkoslovaških in slovenskih narodnih nošah ter so tudi pridno stregle pri buffetu. Vsa prireditev je bila prisrčno animirana.

* **Smrtna kosa.** V Kranju je umrl tih in potrtovalen sokolski delavec, br. Janez Suhadolnik. V svoji mladosti je vstopil v sokolski naraščaj ter potem kot član ostal zvest telovadec, pozneje ko mu zavratna bolezen ni dopuščala več telovaditi, marljiv odbornik do smrti. Bolezen mu je dala vojna. Pogreb se vrši danes ob 18. uri.

* **Pogreb pokojnega Gašparja Lundra** se vrši danes ob pol 14. uri popoldne na Štemarjih v Škofji Loki ter se zemski ostanki prepeljejo v Ljubljano, kjer bo pogreb ob 5. uri od kapelice pri sv. Križu na pokopališče. S tem popravljamo pogrebno naznanilo v včerajšnjem žalnem oglasu.

* **Poročita se** danes v Konjicah g. Ciril Žagar, trgovec v Konjicah s gdč. Betko Sormanovo, hčerko posestnika in trgovca ravnotam. Bilo srečno!

* **Beograjski list proti ljubljanskemu sejmu.** Beograjski list «Balkan» prinaša nastopno notico: Uprava Ljubljanskega velikega sejma nas nadleguje s prošnjami ta objavo raznih notic o Ljubljanskem velikem sejmu. Bilo bi bolje, da opusti brezplodna prizadevanja in da na sejem vabi le Koroščeve pristaše, ki hočejo nekako republiko pod pokroviteljstvom rimskega papeža, a ne Srbijance, ki imajo pametnejšega opravka nego podpirati prireditve onih, ki so se 18. marca izjavili proti narodnemu in državnemu edinstvu». Ni na mestu, da se politični boj prenese na gospodarsko polje in se propagira gospodarski bojkot proti Sloveniji, zlasti ker je pretežni del slovenskih industrijalcev in trgovcev orijentiran v jugoslovanski smeri in za edinstvo države, vendar pa nam ta notica pove, kam lahko vodi Slovenijo slovenski separatizem. Ako se v Srbiji gonja proti ljubljanskemu sejmu razširi, bosta naša trgovina in industrija indirekto občutili na svojem hrbtu sadove Koroščeve politike. Upajmo le, da je bojkotni poziv «Balkana» med srbskimi listi osamljen.

* **Karitativno delo po mariborskih ulicah.** V petkih pobirajo po mariborskih ulicah berači in druge sirote od hiše do hiše. Nedeljo in soboto popoldne pa so sedaj okupirala humanitarna in kulturna društva. Pred kratkim je priredila «Ljudska knjižnica» nabiralni dan, danes nabirajo dijaki za «Ferialni Savez». Za prihodnje nedelje pa je že napovedana cela vrsta enakih nabiralnih dni in sicer za porodniščico, Glasbeno Matico, Jugoslovensko Matico in tudi Sokol pripravlja velik svetlični dan v korist Sokolskega doma. Te akcije so mnogo umestnejše kot nabiralne pole, ker se tako pritegnejo najširši sloji in ob sobotah tudi kmetiško ljudstvo, ki nosi sicer v primeri z inteligenco malo narodnega davka. Pa tudi nabere se mnogo več brez nepotrebnega trošenja premoženja za drage reklje. Občinstvo pa tudi raje in lažje utrpi dinar in malo več kot pa večje vsoteke na nabiralnih polah, ki so postale že upravi odiozne.

* **Val draginje v Mariboru vkljub ljudski** politiki zmagoslavnih klerikalcev od dne do dne strahovito narašča. Meso je včeraj poskočilo v Mariboru kar za 8 kron pri kilogramu, tako da je stalo že 84 K kg. Ljudje z grozo gledajo v bodočnost. Tega strašnega naraščanja cen je kriv, največ izvoz. Mariborski mesarji-izvozničarji namreč pokupijo vse, kar pride boljšega na trg, in plačajo vsako ceno. S tem ženejo cene pri vsakem selmu navzgor. Največ izvaža v Mariboru klerikalec mesar Kirbiš. Vkljub temu pa so na zadnjem shodu pri Gambrinusu klerikalci kričali, da bo sedaj takoj vse boljše, ko se oni vsedajo z radikalci k vladnim jaslim.

* **Navodila za izseljenje v Zedinjene države Amerike.** Generalni izseljeniški komisariat nam javlja: Vsa oblastva, ki so pristojna za izdajanje potnih listov v prekomorske kraje, so pozvana, da ne sprejemajo prošenj za izseljenje v Zedinjene države Amerike, ker je že veliko število potnih listov izdanih in vidiranih, a ne porabljenih in ker je vloženih pri poedinih političnih oblastvih in pri generalnem izseljeniškem komisariatu okoli pet- do šestisoč prošenj, ki čakajo na rešitev. Iz tega razloga, še bolj pa zaradi nameravanega znižanja izseljeniškega kontingenta od 6.426 na 890 letno za našo kraljevino, je malo verjetno, da bi se mogle vpoštevati novo vložene prošnje za potne liste. Priseljevalni generalni komisariat Zedinjenih držav Amerike je ukrenil vse potrebno, da se ne priseli niti ena oseba preko dovoljenega števila. Organi ameriškega priseljeniškega komisariata so zelo natančni in vračajo brez usmiljenja neupravičene priseljence. Opozarjajo se izseljenci, da ne nasedajo obetanju raznih agentov in posredovalcev, ker bi sicer imeli ogromne stroške brez vsakega uspeha. Prizadeti naj se čuvajo tudi pred sleparji in ponarejevalci izseljeniških potnih listov. Nedavno je bila zasačena druška več oseb, ki se je bavila s falzifikovanjem izseljeniških potnih listov in je ogoljufala lahkoverne ljudi za velike vsote, ker ni prišel niti en izseljenec do svojega cilja.

* **Nove sanitetske ustanove v Vojvodini.** Na predlog šefa zdravstvenega odseka v Novem Sadu je ministrstvo za narodno zdravje odobrilo kredit za zgraditev modernega paviljona na dvorišču novosadske državne bolnice, v katerem se bo polegl Pasteurjevega zavoda nastanil tudi bakteriološki, ki bo pričel delovati že tekom tega meseca. Nadalje je ministrstvo za narodno zdravje odobrilo, da se za bolnico za duševne bolezni v Vojvodini odkupi za 2 milijona dinarjev velika vojašnica v Kovinju.

* **Škrlatica na Reki.** Oblasti na Reki so zaradi velike epidemije škrlatice zaprle vse šole do dne 22. aprila. Mladini je tudi prepovedano obiskovati kina, gledališče in druge javne prireditve.

* **Črne koze na Hrvatskem.** Policijsko ravnateljstvo objavlja: Vsi krošnjarji, delavci, kakor tudi prekupci, ki so došli v zadnjih tednih iz Hrvatske, Hercegovine, Bosne, Dalmacije in iz drugih južnih krajev v Ljubljano, se poživljajo da se takoj javijo na mestnemu fizikatu v uradnih urah, da tam dokažejo, da so bili v zadnjem času že cepljeni proti kozam, oziroma da se jih nanovo cepi. To povelje velja, dokler se koze ne zatro, tudi za vse poseje došle tujce iz omenjenih krajev.

* **Cepljenje zoper koze po celi Sloveniji.** V ozigled nevarnosti, da se razširijo koze, ki na mnogih krajih na Hrvatskem in v Bosni epidemično nastopajo, tudi preko cele Slovenije — dosedaj se je pojavilo 12 slučajev v Gribljah pri Črnomlju (med temi 2 smrtna), 1 v Kočevju, 1 v Gornji Lokovci pri Metliki, 2 v Mariboru — je Zdravstveni odsek odredil, da se vrši po celi Sloveniji ponovno cepljenje zoper koze vseh oseb, ki tekom zadnjih pet let niso bile cepljene. Ob isti priliki se vrši tudi letošnje glavno cepljenje otrok in sploh vseh oseb, ki še niso bile cepljene. Opozarja se vsled tega prebivalstvo, da se v interesu lastnega zdravja udeleži cepljenja, ki se bo vršilo po vseh okrajih in mestih.

* **Električna razsvetljava v Hrastniku.** Iz Hrastnika nam poročajo: V Hrastniku še do danes nimajo privatniki električne razsvetljave. Da se ta nedostatek odpravi, je dal iniciativo učitelj Milo Ros, kateri deluje na to, da se ustanovi zadružna elektrarna za Hrastnik, za katero naj bi se dobival od rudnika električni tok. Tehak je bil porod te zadruge. A s pomočjo nekaterih agilnejših Hrastničanov se je le uresničil Rošev projekt. Sedaj zadruga, kateri načeluje g. August Dolinšek, že pridno deluje in sicer ne samo v Hrastniku, tem več tudi v okolici (Prapretno, Brnica). Pričelo se je že z notranjo in zunanjo napeljavo. Delo se je oddalo elektrotvrdki Saks v Mariboru. Pravijo, da bomo Hrastničani že meseca junija letos svetili z moderno razsvetljavo. Hvaležni smo poleg že omenjenima gospodoma še rudniškemu ravnateljstvu, strokovnjaku g. Safonovu in zadružnemu blagajniku g. Pavlu Bauerheimu ter vsem činiteljem, ki so pripomogli, da se je uresničil ta občekoristni projekt.

* **Novi tisočdinarski bankovci so v izložbi** v menjalnici Reicher in Turk v Ljubljani, Prešernova ulica 46.

* **Zagrebški mesarji so kapitulirali.** Z ozirom na sklep zagrebških mesarjev, da ne bodo več prodajali govejega mesa, dokler se jim ne dovoli zvišanje cene, je šef mestne aprovizacije poslal mesarsko zadrugo, naj se mesnice takoj preskrbe z zadostno količino govejega mesa. Proti vsakemu mesarskemu obrtniku, ki bi se ne odzval temu povivu, se bo postopalo po predpisih zakona o pobijanju draginje, ki prepoveduje vsako združevanje in dogovarjanje trgovcev, obrtnikov in prodajalcev v svrho zvišanja cene življenjskim potrebščinam. Kakor poročajo zagrebški listi, je imel poziv povoljen uspeh. Že predvčerajšnjem se je zopet pojavilo goveje meso na zagrebškem trgu in včeraj se je prodaja govedine vršila zopet normalno. Pasivna rezistenca se ni obnesla.

* **Jugoslovanska tovarna v Ameriki.** Kakor čitamo v nekem jugoslovanskem listu, ki izhaja v Ameriki, je bila v Chicagu nedavno ustanovljena prva jugoslovanska tovarna moških klobukov. Tovarna je last gg. Belanovića in Gazdića.

* **Jajca so draga, meso je drago,** zato uživajte «Pekatete», ki so enakoredilne, kakor meso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

* **Stari grobovi v Bosni.** Kakor poroča sarajevska «Nova štampa», so povodom renoviranja frančiškanske cerkve v Kreševu odkrili grobnico dveh škofov, ki sta bila pokopana pred približno 200 leti. Trupla v polnem ornatu, so še dobro ohranjena, dasiravno niso bila balzamirana. Zbralo se je mnogo ljudstva, ki je hotelo videti škofovska trupla, ki so bila potem zopet položena v isto grobnico.

* **Požar vsled iskre iz lokomotive.** Posestniku Josipu Kaducu na Ilovici pri Ljubljani je pogorel kozolec, oddaljen približno sto korakov od železniške proge. Domneva se, da je nastal požar vsled iskre iz lokomotive. Škoda znaša 80.000 kron, zavarovan pa je bil objekt samo za 5000 kron.

* **Ponarejalec potnih listov za Ameriko — aretiran.** Pri tukajšnji oblasti v Zagrebu so pred tedni prišli na sled ponarejanju potnih listov za Ameriko, katero je vršil pisarniški pomočnik Švab, ki je razpolagal s potrebnimi štampilijami, podpise pa je falsificiral. Na ta način je mnogim vojaškim obveznancem omogočil izselitev v Ameriko. Švab je še pravočasno pobegnil iz Zagreba in domnevalo se je, da je šel v inozemstvo. Te dni pa je prišel v roke obmejni straži pri Strumici, ko je baš hotel prekoračiti bolgarsko mejo. Odpremili so ga v Zagreb ter izročili sodišču.

* **Nenadna smrt.** Kolar na Beligradu pri Celju, 68 let stari Anton Žurej, je prišel po opravkih v Celje ter je pri tej priliki v neki gostilni naročil guljaž in pol litra vina. Predno pa je zajutrek zavžil, mu je postalo slabo; sklonil se je in čez par minut umrl. Zadela ga je kap.

* **Samomor zaradi slabe ocene.** Kakor smo svojedobno poročali, je učenka sedmega gimnazijalnega razreda v Skoplju Stana Djaković skočila v reko Vardar in utonila. Sla je prostovoljno v smrt, ker je v prvem semestru dobila slabo oceno iz latinščine — baje po krivici. Uvedena je bila v zadevi preiskava, ki je dognala, da se je mladi dijakinji res zgodila krivica. Profesor Juraj Kratki je bil disciplinarnim potom iz državne službe odpuščen.

* **Umor 70letnega starca.** V vasi Žarkovo v Srbiji je živel 70letni starec Atanazij Janković. Bil je popolnoma sam, brez sorodnikov, in je vodil malo trgovino z mešanim blagom. Na pravoslavni velikonočni ponedeljek so sosedi našli starca mrtvega v njegovem stanovanju. V prvem hipu se je splošno mislilo, da je starec umrl naravne smrti, toda zdravnik je dognal, da je nastopila smrt kot posledica udarca na sence s kakim topim orodjem. Posebno sumljivo je dejstvo, da niso našli v hiši nobenega denarja, dočim se je splošno vedelo, da ima Jankovič lepe prihranke.

* **Dva dni pred poroko se je zastrupil.** V Dugem selu na Hrvatskem je tragično končal ravnatelj tamošnje banke, najpremožnejši človek v kraju, sin bivšega župana, Belec. Pred kratkim se je zaročil v Zagrebu s hčerko industrijalca Šupanca in poroka se je imela vršiti na velikonočni ponedeljek. V Belčevi rodbini ni bilo prave sloge. Oče je zapustil vse svoje premoženje sinu, a premoženje je imel prejeti šele po smrti svoje matere. Temu je morda pripisati tragičen dogodek, ki se je dogodil dva dni pred poroko. Mladi bogataš se je namreč zastrupil s strihninom. Pred samomorom je napisal oporoko, po kateri zapušča vse svoje premoženje svoji zaročenki.

* **Ljubavna drama v Beogradu.** Te dni se je odigrala v Beogradu ljubavna drama, ki bi se skoraj zaključila s smrtjo dveh mladoletnikov. 20letni Borisav Milo savljević, čevljarski pomočnik, se je zaljubil v Natalijo Alekšić, učenko II. razreda realne gimnazije. Toda mlada ljubezen ni dolgo tekla; nekega dne se je parček spri in Natalija je svojemu ljubljencu odpovedala ljubezen. To pa je Borisava tako užalostilo in potrlo, da je oddal z revolverjem dva strela na Natalijo, ki je pa k sreči nista zadela. Nato je Borisav ustrelil še proti sebi in se težko ranil.

* **Nepoboljšljiv tat.** 28letni ključavničar Filip Jug je bil zaradi tatvine že dvakrat kaznovan. Svojo zadnjo kazen — triletno ječo bi bil moral odslužiti v moški kaznilnici v Mariboru, odkoder pa je bil vsled pomiloščenja junija 1922 izpuščen. Ker pa je v Hrastniku zopet ukradel stvari precejšnje vrednosti, ga je okrožno sodišče v Celju obsodilo dne 8. aprila na osem mesecev težke ječe. Odslužiti pa mora tudi kazen, ki mu je bila odpuščena, ker se je izkazal pomiloščenja nevrednega.

* **Razne nesreče.** Anton Nemanič, posestnikov sin iz Želebej pri Črnomlju, je razstreljeval kamenje. Vsled predčasne eksplozije mu je dinamit pehnil v obraz in ga močno poškodoval. — V Zapogah pri Kranju sta se dninar Miha Volgemut in posestnik Fran Jenko spria. Ker pa je imel Volgemut le malo preveč dolg jezik, ga je Jenko udaril tako močno po glavi, da se je zgrudil na tla in se poškodoval pri tej priliki tudi na desni nogi. — Franja Srebotnjak, uradnikova žena, je padla z voza in dobila poškodbe po vsem životu.

* **Najlepše in najrazvrstnejše knjige,** slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške izposoja vsak delavnik od pol 6. do pol 8. ure zvečer Šentjakobska javna ljudska knjižnica, Vodnikov pot, začetkom Karlovške ceste, električno postajališče. Na razpolago popolni imeniki knjig.

* **Venčki in šopki za birmance in birmanke,** rožni venčki, male knjižice in denarnice, dalje svilen in krep-papir sortiran, žica in perje za rože, raznobarvni prašniki, raznovrstne cvetlice itd. priporoča «Uran-Papirnica», Ljubljana, Mestni trg št. 11.

* **V kavarni «Central» v Ljubljani** vsaki dan koncert. Vstop prost.

* **Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znamko «Peko»** so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutru“

ZAHVALA.

Vsem, ki so nas ob prebridki izgubi našega dobrega soproga, očeta in tasta gospoda

FRANA JERŠE

tolažili, izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so preblagega pokojnika v težki bolezni tolažili. Najsrčnejšo zahvalo pa izrekamo tudi domačemu preč. g. dekanu in velespoštovanemu g. Konradu Elsbacher za prekrasne in ginljive besede v slovo ter sl. pevskemu zboru za ginljive žalostinke in vsem častitim tržanom, ki so v mnogobrojnem številu spremili blagega pokojnega na zadnji poti.

Laško, dne 14. aprila 1923.

Rodbina Jerše-tova.

Tovorni avto, znamke 618

Fiat (dunajski)

s polnim gumi-obročem ter priklopnim vozom

in **Büssing**

avto, z železnimi obroči, **naprodaj.**

Pojasnila daje tvrdka

Florjančič, Ljubljana.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 14 aprila 1923 — Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	752·4	10·0	brezvetra	jasno	—
Ljubljana .	14.	750·3	10·2	jug	„	—
Ljubljana .	21.	749·6	8·7	sev. vzh.	oblačno	—
Zagreb . .	7.	751·1	15·0	brezvetra	„	1·0
Beograd .	7.	752·0	12·0	„	dež	1·0
Dunaj . .	7.	749·1	10·0	„	več obl.	—
Praga . .	7.	748·6	10·0	„	megla	1·0
Inomost . .	7.	748·8	10·0	„	dež	8·0

V Ljubljani barometer niža, temper. niža. Solnce vzhaja ob 5·15, zahaja ob 18·51

Kakor se je obetalo koncem prejšnjega tedna, se je vreme zadnjih osem dni jako spremenilo. Velika depresija, ki se je bila pripeljala z Atlantskega oceana preko Francije na Sredozemsko morje, se je nahajala prošlo nedeljo nad Lionskim zalivom, in to je situacija ko prične pri nas sneg. Sledeče dni je potovala depresija preko Ligurskega morja, severne Italije, srednje Adrije ter Balkanskega polotoka proti vzhodu na Črno morje in z njo vred je potovalo grdo, sneženo in deževno vreme. Ko se je nahajala v ponedeljek nad severno Italijo, smo dobili v ozračju jugovzhodno smer, namesto vzhodne in severovzhodne; postalo je toplejše, sneg je prešel v dež. Ko je v torek depresija odhajala z Adrije na naš polotok, se je jelo pri nas vedriti in že naslednjo noč je bilo jasno.

Toda koj nato se nam je obetala nova pošiljatev smeženih in deževnih dni. Z Atlantskega oceana je bila že dospela nova depresija po isti poti, stremeč proti vzhodu v našo bližino. Toda proti pričakovanju se je ustavila nad Biskajskim zalivom, obstala tamkaj, naposled pa se obrnila na sever in se pomaknila nad Anglijo. Odtod se je proti koncu tedna raztegnila proti vzhodu nad Severno morje.

Ta sprememba nam je prinesla znova slabo vreme; kadar leži depresija nad Anglijo, nastopijo pri nas južnozapadni vetrovi, ki prineso gorak zrak, oblake in dež. Ta sprememba je jako značilna, kajti nad dva meseca je že minulo, kar nismo imeli poštenega južnega vremena. Vzrok temu je bil veliki maksimum, ki je ležal že nad dva meseca nad severno Rusijo in Skandinavijo in odrival depresije proti jugu. Sedaj se je ta maksimum moral vendarle umakniti proti vzhodu hkrati pa se je zmanjšal in je oslabel.

Južnozapadni vetrovi so nam prinesli topel zrak z daljnega Sredozemskega morja; v petek smo imeli najtoplejši letošnji dan, temperatura se je dvignila nad 20 stopinj C, kljub temu, da je po gorah še toliko snega.

✝

Potrti globoke žalosti javljamo, da je naš predragi soprog, oče in stari oče, brat, tast in stric, gospod

Gašper Lunder

davčni uslužbenec v pokoju

danes ob 5. uri po dolgi, trpljenja polni bolezni v 77. letu starosti zaspal v večno spanje.

Pogreb bo v nedeljo dne 15. aprila 1923 ob pol 2. uri popoldne v Škofji Loki na Štemarjih in se truplo prepelje v Ljubljano, kjer se vrši pogreb ob 5. uri isti dan od Sv. Krištofa k Sv. Križu.

Škofja Loka, Ljubljana, dne 13. aprila 1923.

Rodbini Lunder-Golob.

Mali oglasi

Znaša z državnim davkom vse inserate vred do 20 besedi Din 5'—, vsaka nadaljnja beseda 50 par več. — Plača se vedno naprej (lahko tudi v znamkah). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Službe

Laški, francoski,
srbohrvaški in nemški korespondent z bančno prakso, strojepisec, išče zaposlenja za nekaj ur dnevno. Ponudbe pod «Jezikovni izvedenec» na upravo «Jutra». 1315

Učenko, 1316
ki naj bi bila hčerka železniškega uslužbenca, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom v lepem kraju. Ponudbe naj se pošljejo upravi «Jutra» pod «Učenka».

Spretna modistinja
se išče za takoj ali pozneje. Pismene ponudbe pod «Ugodni pogoji» na upravo «Jutra». 1294

Vdova, 1318
35 letna, govori več jezikov, zmožna šivanja itd., gre k enemu otroku ali v pomoč gospodinji. Ponudbe pod «Poštena, zanesljiva» na upravo «Jutra».

Krojačica, 1306
z 2½ letnim učnim izpričevalom, želi dobiti trajno mesto kot pomočnica, z vso oskrbo v hiši. Naslov pove uprava «Jutra».

Šivilja,
izurjena za perilo in obleke, gre šivati na dom. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Izurjena».

Stavbeni delovodja,
zmožen tudi samostojnega vodstva, želi mesta pri stavbenem podjetju, eventuelno tudi pri kaki lesni tvrdki. Nastop takoj. Ponudbe je poslati pod «Delovodja» na upravništvo «Jutra». 1282

Mlada gospodična
išče službo kot blagajničarka ali začetnica v pisarni. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru. 1279

Stenografinja
in strojepiska za slovenski in nemški jezik, zmožna tudi knjigovodstva, z nekaj prakse, išče primernega mesta. Gre na deželo. Cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod «Izvežbana». 1278

Deklica 1312
15 let stara, iz poštene trgovske hiše, želi vstopiti kot učenka v kako večjo trgovino z mešanim blagom na deželi. Naslov pove uprava «Jutra».

Bivši podjeten trgovec
bi prevzel razna zastopstva, event. za vso Kranjsko in Štajersko. Ponudbe pod «Vztrajen trgovec» na upravo «Jutra». 1309

Deček 1308
iz boljše hiše bi šel za mesarskega vajenca, ker ima veliko veselja do mesarske obrti. Ponudbe pod «Mesarski vajenec» na upravo «Jutra».

Vdova
z enoletnim otrokom, išče službo, s katero bi ji bilo mogoče preživljati sebe in otroka. Pripravna za vsako delo in poštena. Najraje v mestu ali v bližnji okolici. Ponudbe pod M. B. poštnoležeče Borovnica. 1322

Gospodična, 1307
absolventinja državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, išče mesta praktikantinje, kontoristinje (začetnice) ali blagajničarke. Nastop takoj. Ponudbe pod «Praktikantinja» na upravo «Jutra».

Kdo vzame
pridnega, zanesljivega, neomadeževanega drž. podurednika v pokoju v primerno službo, bodisi kot pisarniška moč, bančni sluga, oskrbnik, skladiščnik, iztirjevalec denarja, sprejemalec in spremljevalec blaga, tudi za daljša potovanja, paznik delavcev ali kaj sličnega. Naslov pove uprava «Jutra». 1321

Brivski pomočnik in vajenec
se sprejmeta pri Josipu Rakerju, brivskem mojstru v Hrastniku ob Savi. 1263

Prodajalka
z triletno prakso, izvežbana v manufakturi in galanteriji, išče službe, najraje na deželi. Ponudbe pod «Marljivost» na upravo «Jutra». 1259

Kovaškipomočnik,
dobro izučen v podkovanju konj in volov ter okovanju vozov se sprejme za takojšnji nastop. Andrej Brus, kovač, Logatec. 1246

Kupim

Bukovi hlodi,
lepi, zdravi, debeli, od 2·30 m naprej, se kupijo. Ponudbe pod «Bukovi hlodi» na upravo «Jutra». 1275

Vreče,
rabljene, dobro ohranjene, kupi Jos. Bahovec, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 7. 52

Damsko kolo, 1296
dobro ohranjeno, se kupi. Ponudbe s ceno na upravništvo «Jutra» pod «Damsko kolo».

Prodam

Sadike šparg**lja,**
slovite francoske vrste, zgodnji «d' Argenteuil», komad á 1 Din nudi tvrdka Jeglič, Selo, pošta Zirovnica, Gorenjsko. 1311

Novo svileno obleko
za srednjo postavo, prodam. Priložnostni nakup. Streliška ulica 4/I. od 2. do 3. ure. 1317

Slamniki,
vsakovrstni, damski in moški se sprejemajo v preoblikovanje, barvanje, beljenje in lakiranje. Novi zelo nizko ceno. J. Stemberger, Dunajska cesta 9. 1293

Vagon brezovih hlodov
se proda. Cena po dogovoru, dobava takoj. Alojzij Stroj, trgovina z lesom, Zapuže-Begunje pri Lescah, Gorenjsko. 1313

Naprodaj:
motorna krožna žaga (Cirkular) 12 HP, prikladna za mizarje in za kurjavo drv, pri J. Iviču, Brežice ob Savi.

Motorno kolo, 1300
skoraj novo, 4 HP, 2 cilindra, s prestavami se po ugodni ceni proda. Glinška ulica 5.

Pozor!
Originalna «Puch» nova dvokolesa s torpedo in dobro pneumatiko po Din 1900·—. Več najnovejših motorjev, novih in rabljenih ter različnih otroških vozičkov se po ceni proda. «TRIBUNA», Ljubljana, Karlovška cesta 4.

Naprodaj 1266
je nova kompletna spalnica iz trdega lesa in žimnicami. Ogled od 1. do 2. ure popoldne. Naslov v upravi «Jutra».

Spalna oprava,
belo politirana, masivna, zelo elegantno izdelana, se proda za ceno 25.000 K franko Ljubljana. Ogleda se pri tvrdki Josip Štolfa, mizarstvo, Spodnje Loke, p. Lukovica pri Domžalah. 1269

Električen pianino
s harfo, v brezhibnem stanju, ceno naprodaj. Pripraven za podeželske odre ali kinematografske predstave. Naslov v upravi «Jutra». 1288

Nenavaden gramofon,
v obliki krasno izdelane vile, 2 m visok, s svojo električno razsvetljavo, se ceno proda. Vprašati: Ljubljana, Bohoričeva ulica 9. 1287

Lokali

Pekarija
se išče v najem, na prometnem kraju v Sloveniji. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Pekarija». 1298

Pekarna v najem
se takoj vzame ali vstopi kot poslovodja. — Naslov pove uprava «Jutra». 1292

Gostilna.
Proda se jako dobro idoča gostilna. Hiša pred kratkim novo zidana, gospodarsko poslopje v dobrem stanju, posestva z gozdom 9 oralov. Leži ob jako prometni okrajni cesti Št. Juri ob južni žel. Planina. Zraven gostilne jako pripravni prostori za trgovino, osobito ker ni v bližini nobene konkurence. Natančneje se poizve pri Alojziju Plansteinerju v Št. Jurju ob juž. žel. 1234

Nepremičnine

Vila pri parku v Mariboru;
gostilna, tri orale zemlje in hišo; 1297
žaga z mlinom, prometen kraj;
graščinsko posestvo, 115 oralov;
hiša z enim in več stanovanj kakor trgovinam;
posestva od 3 do 500 oralov proda pisarna **Zagorski,** Maribor, Barvarska ulica 3.

Enodružinska vila
z vrtom, ob lepem potočku, 25 minut od mariborskega glavnega trga, naprodaj. Cena 180.000. Kupec dobi stanovanje. Vpraša se: Maribor, Nova vas, Vrtna 10. 1280

Malo hišico 1308
ali stanovanje dveh sob in kuhinje išče za več tednov rodbina iz Srbije (gospa, dva mala otroka in služkinja) na Gorenjskem. Ponudbe s ceno pod «Takoj — nujno» na upr. «Jutra».

Posestvo, 1284
približno 11.000 m², se po zelo ugodni ceni takoj proda. Obstoji: njiva, travnik, vinograd, sadovnjak, hlev in hiša s kletjo, v kateri je stiskalnica in vinska posoda. Cena 60.000 Din. — Naslov pove uprava «Jutra».

Vinograd z vilo,
moderno investiran, 15 minut od kolodvora Semič v Beli Krajini, v najboljšem stanju, prvovrstni pridelek do 70 hl, krasna lega, vodovod itd., se takoj proda. Cena 300.000 dinarjev. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Vinograd». 1289

Žaga,
parna ali na turbino, se vzame za več let v najem. Ponudbe pod «Lesna industrija» na upravo «Jutra». 1276

Stanovanja

Letoviščarjem,
oddam **lepo meblirano stanovanje s kuhinjo, spalnico in jedilnico,** od začetka maja do konca avgusta pod zelo ugodnimi pogoji. Informacije pri Stadler, Sv. Petra cesta 23, pismeno pa pod «Ugodno» poštnoležeče Konjice. 1238

5000 kron dobi,
kdor odstopi eno veliko ali dve manjši nemeblirani sobi v sredini mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Separatni vhod». 1277

Na hrano in stanovanje
sprejmem takoj dva gospoda v sredini mesta. Naslov pove uprava «Jutra». 1301

Sobo
z dvema posteljama ali z eno posteljo in divanom, išče zakonski par. — Ponudbe pod «Plača dobro» na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1320

Dopisovanje

Cvetoča mlada prijatelja 1285
želita znanja s prijateljicama, srčkanima gospodičnama, ki bi pomagale potekati mladost v načinu dopisovanja. Dopise poslati na upravo «Jutra» pod «Maks-Lado 1001».

Trgovec, 1245
star 28 let, na prometnem kraju, želi kompanjonko s 50 tisoč dinarjev vsled povečanja trgovine. Kesnejša ženitev ni izključena. Cenjene ponudbe s sliko na upravo «Jutra» pod «Sreča». Tajnost strogo zajamčena. Ozira se le na resne ponudbe.

Mlad obrtnik,
vesten, značajen, želi znanja z gospodično ali vdovo z dežele v starosti od 25 do 35 let, s premoženjem vsled ženitve ali priženitve. Tajnost zajamčena. — Ponudbe pod «Značajnost» je poslati poštnoležeče Laško. 1291

Katera gospodična
ali vdova bi bila naklonjena podpreti mladega, zelo podjetnega obrtnika z zneskom 300.000 K. Poznejša ženitev ni izključena. Ponudbe je poslati pod «Marljivost 33», poštnoležeče Celje 1290

Gospodična [illegible]
z dežele, srednjih let, vešča gospodinja, trgovsko naobražena, s premoženjem, želi resnega znanja s posestnikom, trgovcem ali kaj primernega, v svrho takojšnje ženitve; vdovec ni izključen. Le resni dopisi pod «Spomlad» na upravništvo «Jutra».

Ženitna ponudba.
Mlad dobro situiran višji uradnik želi resnega znanja s simpatično 17- do 23 letno gospodično iz mesta ali z dežele v svrho poročitve. Premoženje postranska stvar. Tajnost zajamčena. Dopisi s sliko, ki se vrne, na upravo «Jutra» pod «Idila življenja».

Razno

Bratje pivci, 1343
opozarim Vas na to: da je danes vse povsod drago, samo kdo če poceni in dobro vino piti, mora k Drgasu iti. Koroška cesta 48, Maribor, tam se dobi vino po 28, 36 in 56 K liter in postrejžba hitar.

Do 200.000 K [illegible]
posodim proti dobremu jamstvu. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Jamstvo».

Taksiranje
receptov in sestavljanje računov za bolniške blagajne in privatnike sprejema magister farmacije. — Ponudbe pod «Taksiranje receptov» na upravo «Jutra». 1295

Izjava. 635

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, katere bi napravila moja žena.

V Ljubljani, 14. aprila 1923.

Jožef Štefe.

Proda se posestvo 683

pok. Josipa Rossija v Zagorju ob S., obstoječe iz vile št. 82 z vinskimi kletmi in hiše štev. 24 z gospodarskimi poslopji in mlinom z vodno močjo. Pojasnila daje g. Tomo Koprivc, gostilničar v Zagorju. Ponudbe je staviti do 29. t. m. zastopniku dedičev notarju dr. Josipu Krevlu v Litiji.

Št. 225.

Prodaja lesa.

Iz gozdov mesta Kočevje se pənudbenim potom proda približno 1500 stoječih jelk v doprsnem premeru od 40 cm naprej, dalje približno 500 stoječih bukev, drevje polomljeno od vetra in pri sekanju poškodovana debla.

Pismene ponudbe je **do 1. aprila 1923** vložiti pri tukajšnjem uradu.

Za kavcijo je položiti znesek 12.500 Din v gotovini.

Pogoji se lahko vpogledajo med uradnimi urami (8. do 12.) pri tukajšnjem uradu, ali pa se proti položbi 25 Din dobe popisi.

Premoženjska uprava Kočevju
dne 11. aprila 1923. 618

Polnojarmenik in lokomobilo

primerno novo ali rabljeno, v dobrem stanju, kupim.

Ponudbe z opisom na upravo «Jutra» pod «Parna žaga». 637

Peter Kobal

Kranj, Glavni trg

tvornica vseh vrst blazin iz žime in morske trave, modroce na peresih. Specijelna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur.

Najnižje cene! Najsolidnejši izdelki!
Zahtevajte oferte in cenike! 82

Priporoča se

Ivan Magdič

krojač 617

Ljubljana, Gledališka ulica štev. 2.

Visoko pritlična hiša

na Kodeljevem, tik za prisilno delavnico z 900 m vrta, ob dveh glavnih cestah, pripravna za gostilno ali trgovino

se proda.

Kupec dobi tudi stanovanje. Pojasnila pri anončni družbi Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 639

— Gradbeno podjetje —

Ing. Dukić i drug

Ljubljana

Bohoričeva ulica št. 24.

40

Vagon bukovega oglja

lepo suho blago, franko Črnomelj, takoj za oddati. Naslov v upravi „Jutra“. 631

Mali tovarniški objekt

s tovarniškim poslopjem, približno 250 m² in stanovansko hišo ter velikim tovarniškim prostorom za nove zgradbe

se ceno proda. 503

Cenj. ponudbe naj se naslovijo pod: **„Ugoden kup 1561“** na Oglasni zavod **Fran Vorsič, Maribor, Slomškov trg 16.**

Lastne hladilne naprave. — Lastna prodajna mesta v največjih tržiščih inozemstva.

USTRELJENO DIVJAČINO

srne, divje koze, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice, kljunače, divje race

kupuje

vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija

Brzojavi: VAJDA, ČAKOVEC — Telefon interurb. štev. 59, 4, 3.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

SOLIDEN IN TOČEN OBRAČUN. 79

POZOR!

Za novo dograjeno tovarno za železno industrijo z kompletnimi najmodernejšimi stroji, ležečo na prometnem kraju tik železnice,

se išče družabnik.

Potrebni kapital Din 1,000·000·—.

Stanovanje na razpolago.

Ponudbe pod „SEVER“, na anončno družbo Aloma Comp., Ljubljana, Kongresni trg 3. 638

Modna manufakturna trgovina

JANKO ČEŠNIK

Stritarjeva ul. **LJUBLJANA** Lingerjeva ul.

priporoča svojo zalogo novosti pomladanske in letne sezije za ženske in moške obleke; etamin, markizet, crêpe de Chine, delen, saten, belo in barvasto perilo, bele, barvaste, bombažaste, platnene damast-garniture za 6 in 12 oseb, bele in barvaste mizne prte, salonske preproge, pliš, tapestri, jute, linoleum, kokos vseh velikosti, čipkasta posteljna pregrinjala, zastore, posteljne gobelin-garniture itd. 696

Po nizki zmerni ceni.

NAZNANILO.

Dobrovoljačka banka d. d. u Zagrebu podružnica v Ljubljani

je te dni pričela z rednim poslovanjem

na Dunajski cesti 31.

Delniška glavnica 10,000.000 Din.

Izvršuje vse bančne posle kulantno in točno!

Brzojavni naslov: Dobrobanka Ljubljana.
Telefon: 720.

Politični odmevi

Monarhisti v Avstriji in na Madžarskem

Dunaj, 13. aprila.

Legitimistično gibanje v nekaterih nasledstvenih državah bivše avstro-ogrske monarhije še vedno ni udušeno. Madžarski, pa tudi avstrijski legitimisti so te dni vnovič dokazali, da smatrajo habsburško zadevo še vedno za viseče vprašanje.

V sredo se je v cerkvi sv. Matije v Budimpešti darovala zadušna maša za Karlom Habsburgom. Zadušnica je pokazala čudne razmere, ki vladajo v madžarskih monarhističnih in tudi vladnih krogih. Maše so se udeležili vsi častniki starega režima v starih uniformah. Nosili so dekoracije iz habsburške dobe. Lani so bile te dekoracije zabranjene. Na eni strani katafalka v cerkvi so bile razvrščene madžarska, gališka in češka krona, na drugi strani pa avstrijska cesarska krona, italijanska železna in hrvatsko-slavonska-dalmatinska krona. Na katafalku pa je ležalo poleg maršalske palice madžarsko žezlo...

Nedvomno je, da habsburška propaganda na Madžarskem poganja svoje sadove. Glavni bojevnik za legitimistično idejo je grof Andrassy, pomaga pa mu Zichy, mož, o katerem se zadnje čase govori, da postane član madžarske vlade. Opravičeno se torej vzbuja sum, da madžarska vlada igra dvolično igro in da naskrivaj podpira legitimistično gibanje. Vsaj tako si je treba razlagati dejstvo, da se madžarski državni upravitelj in člani vlade službeno udeležujejo zadušnice za pokojnim Karlom Habsburgom, čeprav poseben madžarski zakon za vedno izključuje Habsburžane z madžarskega prestola. Značilno za naziranje današnje Budimpešte v legitimističnem vprašanju pa je tudi to, da predsednik madžarske zbornice zabranjuje poslancem staviti vprašanja na vlado, kaj je pravzaprav s tem detronizacijskim zakonom iz leta 1921.

Vzporedno z madžarskimi legitimisti se oglašajo tudi njihovi monarhistični bratje v Avstriji. Njim je pragmatična sankcija nedotakljiva svetinja, ki še vedno velja. V soglasju s tem naziranjem smatrajo avstrijski legitimisti najstarejšega sina Karla Habsburškega za svojega vladarja. Obnovitev monarhije pa hočejo v Avstriji doseči z različnimi metodami. Ker so legitimisti organizirani v treh skupinah, so tudi sredstva njihove borbe za vzpostavitev monarhije različna.

Prvo grupo avstrijskih legitimistov vodi bivši nadporočnik Hoinig. On hoče Avstrijo preoblikovati z državnim udarom. Večje število nego on, pa je zbral okoli sebe bivši polkovnik Wolff, poglavar skupine takozvanih «črnožoltih legitimistov». Njegovih ljudi je 30 do 40 tisoč. On hoče Avstrijo preobraziti s pomočjo vojaškega upora. Najmočnejša skupina monarhistov v Avstriji je tretja, katera hoče restavrirati cesarstvo s pomočjo vsestranske propagande. V ta namen agitira doma in v tujini. Grupa nastopa uradno pod imenom avstrijske monarhistične stranke in zahteva v prvi vrsti *odpravo zakona o izgonu Habsburžanov*. Med svoje pristaše šteje ta skupina bivše ministre, diplomate, visoke plemiče, dvorske funkcijonarje, uradnike, častnike, vojake in celo delavce. Vseh skupaj je v tej skupini okoli 200 tisoč duš. Med njimi se bliščijo imena bivših ministrov Hussareka, Saidlerja, Clam-Martinica, Homanna, Engla, Schwartzenaua in Banhansa. Tudi predzadnji zunanji minister pokojne Avstro-Ogrske, grof Czernin, se nahaja v tej družbi. Reprezentativnih osebnosti skupini ne manjka; med drugimi sede tukaj knez Fürstenberg, baron Wiesner, grof Forgach, baron Flotow, Conrad v. Hötzendorf, baron Auffenberg, general Kövesz, general Atz, številni aristokrati itd. Monarhistično gibanje v Avstriji podpirajo idejno in dejansko tudi Hackenkreuzlerji.

Monarhistična propaganda v Madžarski in Avstriji je torej razplenetna po premišljenem načrtu. Mala antanta mora to propagando pazljivo zasledovati; kajti kakor vse kaže, legitimistična hidra še vedno razpolaga z glavo, ki jo dviga sedaj v Budimpešti in sedaj na Dunaju.

N. L.

Sovjeti, cerkve in vere

Boljševiki so obenem s popolno svobodo vesti proglasili vero za privatno stvar posameznikov. Istočasno so poslali v svet izjavo, da sta komunizem in vera dva nezdružljivo nasprotna si pojma. Zategadelj je sovjetska vlada uporabila svoje razlorne metode tudi proti cerkvam, predvsem seveda proti pravoslavni cerkvi, ki je bila pod starim ruskim carističnim režimom državna cerkev. Procesi proti raznim cerkvenim poglavarjem v Rusiji so samo neznatne epizode iz velikega boja teh predsodkov.

Sovjetska vlada ne dela razlike med cerkvami. Pravoslavno cerkev preganja istotako kakor protestantovsko ali rimsko-katoliško. Ker pa je pravoslavna cerkev v Rusiji najbolj razširjena, zato največ trpi ona.

V prvih letih svojega vladanja se je sovjetska Rusija z ozirom na verska preganjanja držala nekako srednje poti. Z železno roko je nastopila šele v zadnjem času. Cerkvam je odvzela njihovo lastnino, in kjer so svečeniki kaj zagrešili, jih je kaznovala bodisi z izgonom, bodisi drugače. Mnogo duhovnikov je obsodila v ječo, mnogo jih je tudi dala ustreliti.

Sovjetske šole v Rusiji so brez verskega pouka. Zabranjeno je v šolskih prostorih moliti in se kakorkoli spominjati verskih obredov. Tudi v zasebnih šolah je verski pouk strogo prepovedan. Sovjetska vlada natančno pazi na to, da vzgoji sedanjo generacijo brez verskih čuvstev. Njena verska politika je politika praktičnega brezboštva.

Ruski narod se temu ne upira, ker je vsak upor proti sovjetski vladi nemogoč in jalov. Borba sovjetov proti cerkvi in veri je tako dobro organizirana, da se n. pr. dijak, ki ne izjavi, da je brezverec, ne more vpisati na nobeno univerzo. Podobne težkoče imajo tudi drugi stanovi, kadar rabijo kaj od sovjetske oblasti. Lahko se reče, da na ta način sovjetska vlada vodi sistematičen boj proti vsaki obliki spiritualizma.

— **Habsburžani na Bavarskem.** Dunajski dnevnik «Die Stunde» poroča iz Monakova, da ni res, da bi se bila mudila ekscesarica Zita na Bavarskem ter propagirala idejo odcepitve Bavarske od Nemčije ter za združitev z Avstrijo pod Habsburžani. Temu nasproti ugotavljajo republikanski listi v Avstriji in na Bavarskem, da je bavarska vlada Ziti Habsburški res dovolila bivanje na svojem ozemlju. V Bavarski živi poleg tega mati pokojnega razcesarja Karla, bivša nadvojvodinja Marija Jožefa pod imenom grofice Burg. Z njo se nahaja njen drugi sin Maks, ki se izdaja za grofa Warenburga.

— **50letnica češkoslovaškega ministrskega predsednika.** Danes, 15. aprila slavi predsednik češkoslovaške republikanske agrarne stranke in predsednik praške vlade g. Antonin Švehla svojo 50letnico.

— **Komunistični proces v Budimpešti.** Te dni je v Budimpešti začel proces proti 67 osebam, katere je madžarski državni pravdnik obtožil prepovedanih zvez z dunajskimi in ruskimi boljševiki. Obtoženci se morajo zagovarjati radi hujskanja delavcev na štrajk, kar je v Madžarski kaznjivo.

— **Stinnes kupuje madžarski tisk.** Iz Budimpešte poročajo, da je znani nemški veleindustrijalec Stinnes kupil celo vrsto madžarskih listov, med njimi «A villag», «Az Ujsag», «Magyarorszag», «Priss Ujsag» in «Neues Pester Journal». Stinnesu so se baje ponudili na prodaj tudi drugi dnevniki, katere pa je Stinnes odklonil.

— **Komunistična zarota v Ameriki.** Policija Zedinjenih držav v Washingtonu je izsledila veliko komunistično zaroto, ki je hotela zrušiti sedanjo ameriško vlado ter jo zamenjati z vlado delavcev in kmetov po ruskem vzorcu. Sedem voditeljev zarote je bilo aretiranih.

— **Program spomladanskega zasedanja praškega parlamenta.** Praška zbornica bo tekom svojega sedanjega zasedanja reševala sledeča vprašanja: zaščito najemnikov, socijalno zavarovanje in zaščita bančnih depozitov. Delavsko zavarovanje bo organizirano po vzorcu nemških bolniških blagajn; deležnih ga bo 3,200.000 delavcev. Zakon o socijalnem zavarovanju obsega 300 paragrafov.

Kulturni pregled

Nov Rembrandt

Praga, 10. aprila.

Do preobrata sta obstojali v Pragi dve večji javni zbirki, in sicer galerija «družbe domorodnih prijateljev umetnosti» v Rudolfinu in s posebnim statutom ustanovljena «Moderna galerija češkega kraljestva», ki obsega domačo češko in nemško umetnost od 19. stoletja dalje. Misel na združitev obeh zbirk je privedla državo do sklepa, zgraditi moderno skupino poslopij, v katerih bi dobile mesto poleg obeh zbirk še umetnine iz državne lasti in od privatnikov posojene. Ne samo slavna preteklost češke umetnosti, ampak še prav posebno živo zbirateljsko zanimanje, močna moralna in velikodušna finančna podpora češke javnosti je privedla vlado do uresničenja tega sklepa in v preteklem mesecu je razglasila pogoje za načrte novih zgradb, danes pa dela cela vrsta čeških arhitektov za ustvarjenje tega velikega dela.

Jedro bodoče državne galerije bo tvorila današnja zbirka v Rudolfinu. Obsega poleg lepega pregleda starega češkega slikarstva iz 14. stoletja obširnejšo zbirko nizozemskih slik iz 17. stoletja in poleg številnih slik tudi dober moderni oddelek, ki je danes zaradi pomanjkanja prostora shranjen v Strahovskem samostanu in občinstvu nepristopen. Po preobratu se je zbirka pomnožila z dobrimi deli iz domače in svetovne umetnosti, ki so jih po vrsti podarili galeriji zbirajoči zasebniki in javne institucije. Tako je sprejela zbirka lani po enega Guardija in Ruisdaela, domačina Hartmana, Kupeckega in Brandla. Poleg tega si je zaokrožila staročeško zbirko v krasno in enotno celoto, ki le čaka novih prostorov, da pokaže občinstvu umetniško višino češke preteklosti.

Najimenitnejšo pridobitev pa je dobila galerija brezdvomno letos, ko je prešla iz zasebnega imetka v njeno last doselaj neznana Rembrandtova slika. Skepso o izvirnosti je pregnal ravnatelj rudolfinske galerije dr. Vinceno Kramař, ki je v listih popisal sliko in popisu v «Prager Presse» dodal lepo reprodukcijo. Vsak dvom je izključen, tudi če bi ne bili našli pri čiščenju dobro čitljivega Rembrandtovega podpisa v desnem kotu slike.

Oljnata podoba v razmerju 85.5×67.5 centimetrov je prav za prav le ostanek večje Rembrandtove slike, ki jo predstavljala Marijino Oznanenje. Požar je uničil del slike in tudi v ohranjenem ostanku semtertje zapustil manjše sledove, a po primerni restavraciji bo slika predstavljala krasno delo. Iz temnega ozadju se riše na desnem kolenu klečeča deklica, ki se je pod dojmom prikazni (ta del je uničen) zasukala na levo in dvignila roke proti obrazu. Sunkovitost okreta in nenadno razburjenost podčrtava knjiga, ki pada raz pult ob postelji. Videti je, da je deklica, ki nikakor ni idealizirana v nadčloveški stvor, pred trenutkom še mirno pred posteljo klečé molila nad starim, precej velikim folijantom. Luč prikazni je razdelila mistično poltemo prostora in jarko posvetila na žensko postavo. V prvem hipu je hotela planiti na noge, a stopila je samo na levo in sijaj angelja ji je zablestel pred očmi, tako da prestrašena dviga desni komolec kot v obrambo, levica pa je obstala v kretnji proti obrazu, kot da si ga hoče zasenčiti. Od desnice padajoča draperija se sloči v naročju in ovija levico, tako izgleda deklica pod svetlobnim dojmom v kretnji nesvobodna. Izraz njenega prestrašenega obraza javlja strmenje nad nepopisnim, nadnaravnim dogodkom. Luč, ki je glasno stopila v tiho temo, ima glavno vlogo pri ustvarjanju žametaste atmosfere, obdajajoče dekličino glavo in roke. Visoki loki obrvi se bočijo nad temnimi, v čudež gledajočimi očmi. Svetla lisa na polrazvitih prsih tone v globoko senco pod padajočo draperijo, krilo, podano s širokimi potezami pa je zopet polno osvetljeno in meče samo dve globoko zasenčeni gubi ob nogah. Celota se neobičajno plastično odraža od globokega somraka izbinega ozadja in vendar je vsaka ostrost omiljena; zrak obdaja telo in luč ustvarja one mehke poltone, ki duše glasni govor akcije. Padajoča knjiga je tudi ujela polno luč in se odbija od temne postelje.

Odveč bi bilo govoriti o slikarskih sredstvih in tehniki slike. Jasno je, da imamo pred seboj delo zrelega Rembrandta iz njegove poslednje dobe, ko je lahkotno abstrahiral posameznosti in nezanimive detajle, zato pa resno in jasno upodabljal svoj notranji svet. Dolga je bila pot genija, predno je popolnoma obrnil pogled na znotraj. Čudežno številno je njegovo delo in to «Oznanenje», čeprav ena sama oseba brez kompozične protiuteži — je celo intimen slikarjev občutek, delo zamišljenega severnega človeka.

Slika bo po restavraciji zaradi svojih večnih vrednot predstavljala velikost človeške tvorbe, galerija pa ji s njo okronala svoje blagoslovljeno delo.

M. B.

Vilma Thiery-Kavčnikova v Beogradu. Beograjski listi so glede gledaliških poročil večinoma prav slabi; vendar smo našli vsaj nekaj vrst o uspehu ljubljanske operne umetnice na beograjskem odru. «Vreme» poroča, da je «po prvem velikem uspehu v ‚Karmen' članica ljubljanske opere zadržana, da gostuje še nekajkrat v vlogah svojega repertoarja. 14 t. m. se uprizori ‚Mignon' z go. Kavčnikovo v naslovni partiji». — «Balkan» poroča: «Ga. Kavčnik, pevka prijetnega in izrazitega glasu, je dala nesporno dobro ‚Karmen' i vokalno i igralsko. Nočemo pretiravati njenega uspeha, ali uspeh je zaviden za našo opero, ki je doživela fiasko pri prvem koraku k večjim muzikalnim delom... Tudi pri tem pogrešku naše uprave je publika dobila priliko, da vidi dobro in pravo Carmen v gej. Kavčnikovi.» — Cicvarićev «Beogr. Dnevnik» poroča o veliki blamaži, ki jo je doživela beograjska opera s svojo «Karmen», katero so pripravljali celi dve leti, a je prinesla občinstvu ob premijeri uprav «strašno razočaranje». Dalje piše: «Naj pride kdorkoli, tega neuspeha ne more popraviti. Snoči sem čul prvega gosta gospo Thiery iz ljubljanske opere. Gospa ima dober organ, toda je iz nemške šole... Dala je boljšo — Karmen... Jasno je: nihče ne more vdihniti izrodku življenske sile.»

Najnovejša drama bratov Čapek. Kakor smo že poročali, sta drami bratov Čapek R. U. R. in W. U. R. zasloveli že po vsem svetu, tako da ju danes igrajo i v Londonu i v Parizu i v Chicagu. Brata Čapek sta odtlej, ko je bila prva drama tako toplo sprejeta, napisala še celo vrsto dram, malone isto bistvene vsebine, ali nekoliko variirane. Zadnji poizkus te vrste se imenuje «Dežela z več imeni», ki se je te dni uprizorila v vinohradskem gledališču v Pragi. Bila ni nič kaj veselo sprejeta, ker obravnava zopet nekaj podobnega kakor ostale drame. V njej gre namreč za istotak socialni zapletek, v katerem fungira prav za prav kot «glavna oseba» nova zemlja, ki se je naenkrat dvignila iz vod Oceana in ki postane cilj vseh nad človeštva, pa se končno zopet pogrezne v morje.

Gospodarska vprašanja

Trgovinski stiki med Jugoslavijo in Francijo

(Veliki sejem v Lyonu.)

Naša trgovina s Francijo je spričo ne ravno ugodnih prometnih razmer razmeroma živahna. Trgovinski stiki med obema državama se stalno večajo, vendar ovira še večje oživljenje medsebojne trgovine slabo poznavanje našega trga s strani francoskih uvoznikov. V zadnjem času se sicer v vedno večji meri nudijo francoskim trgovcem prilike za spoznavanje našega blaga. V tem oziru imajo gotovo precejšnje zasluge posamezni podjetni naši trgovci, izmed katerih so posedini osnovali lastna podjetja v Franciji (n. pr. uvozna in izvozna firma Lavrič in Komp. v Strasbourgu, ki uvaža naše blago v Francijo pred vsem iz Slovenije).

Za zboljšanje trgovinskih stikov med obema državama se trudi razmeroma mnogo naša pooblaščena trgovinska agencija v Lyonu, ki je organizirala udeležbo naše države na letošnjem lyonskem sejmu, ki se je vršil od 5.—17. marca; imela je na sejmu svojo lastno stojnico. Naloga našega zastopstva na sejmu je bila, da seznani inozemstvo z izdelki naše industrije in drugim blagom naše zemlje ter napravi nekoliko propagande za naše blago.

Naša stojnica je imela poleg izvestiteljskega dela tudi izbrano kolekcijo naših glavnih proizvodov, kakor izdelke lesne industrije, sirovo svilo iz državnih tvornic, cerealije, suho povrtnino, konzerve suhega sadja, mesne izdelke, konzerve rib, narodne vezenine, preproge itd. Zlasti veliko zanimanje posetnikov so vzbujali lesni izdelki, sirova svila, vse vrste industrije mesa, konzervirane ribe in sploh vse sirovine. Za naše vezenine se je resno zanimalo mnogo francoskih modnih podjetij in je podoba, da bi mogel tudi v tem blagu razviti izdaten izvoz. Vsi naši razstavljeni proizvodi so bili označeni kot prvorazredni.

Z našo udeležbo na lyonskem sejmu se je pečalo mnogo tudi francosko časopisje, ki je naši stojnici posvetilo mnogo prijaznih besed. Trud naše trgovinske agencije v Lyonu lahko rodi dober uspeh, samo na pol pota ne smemo ostati.

Kako se je naša trgovina s Francijo razvijala v zadnjih letih, nam podajajo približen pregled podatki finančnega ministrstva o naši zunanji trgovini. Po tej statistiki je znašal *naš izvoz* v Francijo: v letu 1920. 3.13% celokupnega našega izvoza (vrednost 41.4 milijona dinarjev), v letu 1921. 1.66% (vrednost 40.8 milijona dinarjev), v letu 1922. 5.91% (vrednost 181.4 milijona dinarjev); *naš uvoz* iz Francije pa je znašal v letu 1920. 3.82% celokupnega našega uvoza (vrednost 132.3 milijona dinarjev), v letu 1921. 4.56% (vrednost 188 milijonv dinarjev); za lan-

Kavarna

Ali si moremo predstavljati mestno življenje brez kavarne? In vendar so kavarne v Evropi šele od srede 17. veka. Benetke so imele baje prvo kavarno l. 1645., v angleškem Oxfordu so jo dobili pet let kasneje, v Londonu l. 1652., v Parizu l. 1672., na Dunaju l. 1683. in v Berlinu šele l. 1721.

Kdaj so začeli hoditi Ljubljančanje v prvo kavarno? Morda preje nego Berlinčanje, zakaj bližina orijenta jih je lahko vsekakor preje seznanila z uživanjem kave. V Carigradu so pili kavo že okoli l. 1517. vzlic verski in državni opoziciji. Mogoče je bilo, da je benečanska in carigrajska naslada hitro pohujšala Srbe in Hrvate ter končno še Slovence. Dokazov za tako slutnjo ne poznam.

Gotovo je, da je trajalo še dokaj časa, predno so imeli Ljubljančanje pravo kavarno. Najprej se je kava kuhala in prodajala po slaščičarnah, krčmah in takozvanih izkuhih. Ločitev gostilnic in kavarn je šele pozna; prva lepa kavarna je bila pač v Kazini in nato «Europa».

Niko Polić se je v svojem zborniku feljtonov «Marginalia» razgovoril tudi o kavarni.

Kavarna je — piše Polić — od vseh institucij, potrebnih in nepotrebnih, menda najnovejša in nadomešča v vseh nijansah potrebnost klubov, konverzacijskih salonov in budoarjev. Ona je vse in nič.

Najprej se je pojavila v obliki slaščičarn, po katerih so se odpočivali mušketirji, vampirji in kavalirji od službenih in neslužbenih pretepov ter so prekuhavali spomine na svoje ljubavne avanture. Junak nad junaki, Cyrano de Bergerac, vitez meča in jezika, ni samo enkrat improviziral svojih popranih dovtipov in šal ob popranih poprenjakih kakega posestnika bele kape in belega predpasnika, dvoreč hkratu z enim brkom lepi ženi plešastega in dolgočasnega slaščičarja. Tudi rdeči kardinal Mazarin ima zahvaliti svoje neuspehe uspelim zarotam, skovanim v eni izmed beznic, v katere se prihaja skozi vrata, a često pada iz njih skozi okno ali celo skozi dimnik . . .

V taki kavarni je pisal Villon svoje pesmi in pač odtod metal tudi Pietro Aretino svoje nesramne strelice . . . V XVIII. veku je bila kavarna že razvita in dovršena ter se je s svojo notrajno ekspresijo približala današnji svoji obliki . . . Prvi angleški publicist in novinar, strahoviti pušač Addison je tratil prav ves svoj državniško-svobodni čas v kavarni, sipajoč tu sočnejše in jedrnatejše govore, nego na tribuni ali v uvodnikih. Že takrat je pomenjala kavarna najsvobodnejšo revijo in najbojevitejšo komuno . . .

Preporoditelj italijanske komedije, Carlo Goldoni, ta Moliere neciničnega in specijalno venecianskega esprita je lovil svoje smešne tipe po kavarnah na trgu sv. Marka. Italijanski komediograf Paolo Ferrari, izvrstni in akademski poznavalec te dobe, je napisal duhovito komedijo «Carlo Goldoni é le sul sedici comedie», ki se večjidel odigrava v kavarni.

Mar niso tudi učeni očetje velike revolucije, umni in podkovani enciklopedisti, sipali svojega prvega seruma proti gosposki in kraljevski strahovladi prav po kavarnah zamenjajoč jih često s klubi in saloni, kar je v stvari isto?

Jedka in otrovna satirska žolčljivost Voltairea in Pyrona ima svoj izvor v kavarni, zato je bila tako opasna. Napoleon je kot navaden, neokreten artiljerijski kapetan biljardiral na nekem okroglem biljardu bolje negoli pri Berezini in pri Waterloou. Ognjeviti govori Camilla Destmoullinsa so bili spočeti v svetem hrupu kvartirskih kavarn . . .

Kavarna stopa v Parizu, v teh malih možgnaih sveta, šele s pojavom romantikov v zenit svojega ustvarjajočega duha. V tisti dobi je stala kavarna visoko nad današnjo, imajoč svoj vražji, sardanapalski ton. Vedri in smeli, siromašni in bogataški, zlati in črni Murgerjev kvartet: Rodolphe, Marcele, Schannard in Collins je ustvarjal iz kavarne pravi čudež. Ta čarobna akademija duha in duhana je postala Šparta in Atena, Nirvana in El Dorado, nebo in pekel . . . smeh, a nikdar jok . . .

V taki kavarni je caroval diven cvet grdega in sokratskega lika: nesrečni Paul Verlaine. Ko ga je prijatelj Francois Coppée gonil, naj gre v prirodo, v zelenje, je Verlaine za kavarnsko mizo pokazal na čašo zelenega demona absinta ter dejal: Saj sem v zelenju!

Istotako je italijanska bohema pod vodstvom milanskega Emilija Praga (čegar sin Marco Praga je odličen ital. dramatik) čakala ujedinjenje in strašila po kavarnah, pozdravljajoč rujno zoro svobode z neplačano steklenico šampanjca. Sam Emilo Praga je izvršil samomor v kavarni po nori in orgijaški noči.

Pripovedujejo tudi o Gogolju, da je znal po cele ure posedati v kavarni, sam, ločen od vseh, molčeč, mizantrop in mizogin. Vsaka njegova observacija, vsaka njegova prispodoba nosi pečat onega, ki v kavarni molče opazuje ljudi, vsak dan druge, zapisujoč v svojo beležnico vsako zapaženo kretnjo, grimaso in gesto . . .

Tudi naš ilirski pokret je nastal v kavarni, ki je v tistem času edina obstojala v Zagrebu kot pekarna in žganjarna pod čarobnim imenom «Fortuna» v Pivarski ulici. Tudi Šenoa jo omenja v svojem romanu «Vladimir». — Tako Polić.

In Jirasek pripoveduje v svojem romanu «F. L. Věk», kako so se po praških kavarnah shajali prvi češki igralci, literatje in rodoljubi, Holeček pa je popisal, kako se je po praških kavarnah pripravljala l. 1848. praška buna. Hkratu so bile dunajske kavarne zbornice upornih akademikov, novinarjev in politikov, ki so končno dvignili prestolico v boj za svobodo in pognali Metternicha.

Dunajske kavarne so bile zbirališče Stritarjevega literarnega kroga; Jurčič, Levstik, Levec in Tavčar so v njih ustvarjali temelje naši moderni književnosti, ki so jo dovedli k zmagi mladi novostrujarji, dunajski akademiki od l. 1895. dalje do Cankarja in najmlajših. Kakor drugim evropskim narodom, se je tudi slovenskemu v kavarnskem dimu ob črncu ali melanži porodil malone vsak važnejši politični ali kulturni pokret.

V Ljubljani je bila čitalniška kavarna v Šelenburgovi ulici dolgo duševno gnezdo, ki je izvalilo naše najplodovitejše narodne organizacije. Politiki, novinarji, literatje, pevci, Sokoli, dramatski diletantje, učiteljstvo in dijaštvo, vse je nahajalo v nekdanjem steklenem salončku ter po temnih sobah ali na ozkem dvorišču ljubljanske čitalnice, svoj dom in pobudo. Kakor v ulju je šumelo vsak dan in vsako noč po tej kavarni. Saj je bila čitalnica narodna trdnjava, iz katere so Slovenci naskakovali sovražno nemštvo in nemškutarstvo ter njuno pokroviteljsko vlado. V tej kavarni so se kovali vedno novi napadalni načrti in so se slavili vedno novi uspehi v politiki, literaturi, pesmi, drami in v družtvenem razvoju.

Nobena slovenska kavarna ni imela

lko leto še uvozni podatki niso znani. Tako vidimo, da je uvoz iz Francije napredoval, a izvoz v letu 1921. nazadoval ter se v letu 1922. zopet znatno dvignil. Kot odjemalka našega blaga je bila Francija na šestem mestu.

Jugoslovenska banka d. d. Zagreb

Dne 31. marca t. l. se je vršil 14. redni občni zbor tega zavoda prvikrat v Zagrebu po prenosu glavne centrale iz Osijeka. Občni zbor je vzel na znanje predloženo mu poročilo ravnateljstva o poslovanju preteklega leta in je odobril zaključne račune ter priznal predložene mu predloge glede razdelitve čistega dobička. Po tem zaključku je izločeno iz dobička 2,000.000 K za dotiranje rezerve in za dotiranje pokojninskega fonda 2,000.000 K. Dividenda je odrejena z 11 odst. ter se kupon št. 14 vnovčuje z 11 Din (lansko leto 10 Din) po delnici in to počenši od 3. aprila t. l. pri vseh blagajnah zavoda. Ostanek 2,391.898.32, kateri preostaja po razdelitvi čistega dobička, se prenese na novi račun.

Iz bilance vzamemo sledeče postavke:

a) aktive: gotovina (z devizami in valutami) 134,515.814.07, menice 182,336.574 80, vrednostni papirji 147,964.658.40 K. dolžniki (vključivši lombardna posojila in razne aktive 1,310.174.196.14 K, lastne nepremičnine 41,010.646.27 K.

b) pasive: delniška glavnica 200,000.000 K, rezerve 52,024.018.20 K, katere se z gornjim dodatkom povišajo na 54,024.018 20, pokojninski fond 5,698.566.80 K) povišuje se z dotacijo na 7,698.566.80 K), vložki 591,405.627.08 K, upniki 935,143. 662.08. Čisti dobiček je znašal 30,162.511. 44 K. Ves promet je znašal 152 milijard K (za 37 milijard K več od prometa v letu 1921). Poslovanja vseh panog so se v prometu znatno zvišala. Sorazmerno z prošlim letom se je stanje vložkov posebno zvišalo (za 136 milijonov K). Tudi poročilo ravnateljstva priča, da so podružnice kakor tudi jim afilirana podjetja dosegla kljub težkim gospodarskim razmeram v prošlem letu rezultate, ki zadovoljujejo.

Poslovno poročilo in zaključni računi banke se pošljejo na zahtevo interesentom.

TRŽNA POROČILA.

Zagrebški žitni trg (13. t. m.). Postavno baška odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 460 — 470, koruza žolta 260 — 280, rž 362.50 — 400, ječmen za pivovarne 325 — 350, za krmo 300 — 310, oves 295 — 300, fižol pisani 480 — 650, beli 450 — 500, moka pšenična «0» 687.50 — 712.50, «2» 662.50 — 687.50, «4» 637.50 — 662.50, za krmo 225 — 250, otrobi drobni 160 — 180, debeli 250. Tendenca mirna.

Svinjski sejem v Mariboru (13. t. m.). Prignali so 185 svinj. Cene so bile nastopne: 5 — 6 tednov stari prašiči 800 — 1000 K, 7 — 9 tednov stari 1200 — 1400, 3 — 4 mesece 1800 — 2800, 5 — 7 mesecev 3600 — 4000, 8 — 10 mesecev 4500 — 6000, 1 leto 6500 — 7000, 1 kg žive teže 85 — 100 K, 1 kg mrtve teže 105 — 110 K.

Somborski žitni trg (13. t. m.). Povpraševanje ponehava. Mlini plačajo pšenico po 450 — 460, a moko prodajajo po 675 — 700. Koruza se trži po 265 — 275, oves 290 — 295, otrobi 170 — 175 Din.

DOBAVE.

Dobava volnenih mazilnih blazin in stenjev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši 28. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 4660 volnenih mazilnih blazin in 200 kg volnenega stenja.

Dobava olja in masti. V pisarni uprave smodnišnice v Kamniku se vrši 30. t. m. ob 11. dop. ofertalna licitacija glede dobave 600 kg strojnega olja, 150 kg strojne masti in 50 kg tovotne strojne masti.

Dobava modre galice in salmiaka. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši 29. t. m. ponovna ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg modre galice in 300 kg salmiaka.

Dobava gramoza in peska. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši 28. t. m. pismena ofertalna licitacija glede dobave gramoza in peska.

(Zadevni oglasi so v ljubljanski trgovski in obrtniški zbornici na vpogled.)

= **Rok za odvzemanje obveznic predvojnih negaziranih posojil podaljšan.** Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Glede na tukajšnji razglas z dne 21. marca 1923 št. A IV 1470/2—1923 («Uradni list» št. 29 z dne 27. marca 1923) se objavlja, da je rok za odvzemanje obveznic predvojnih negaziranih posojil bivše avstro-ogrske monarhije, ki je bil z razpisom ministrstva financ, generalne direkcije državnih dolgov v Beogradu z dne 9. marca 1923 D broj 4417 določen do dne 13. aprila 1923 po brzojavki generalne direkcije državnih dolgov z dne 12. aprila 1923 D broj 7251 podaljšan do dne 1. maja 1923.

= **Čekovni promet** pri čekovnih zavodih v Zagrebu in Ljubljani ter pri poštni hranilnici v Sarajevu izkazuje v mesecu marcu: vlog 274.990 s prometom 978,616.701 Din; izplačil 141.785 s prometom 966,836.006 Din. Od tega odpade na klirinški promet 10.386 manipulacij v znesku 206,399.076 Din. Novih računov je bilo otvorjenih 164, a zatvorjenih 16; število imetnikov čekovnih računov je znašalo koncem marca 8653. Stanje imovine koncem marca je bilo 204,798.575 Din.

= **Taracovina i trošarina za predmete izložbe zbora.** Gradska općina dozvolila je, da se svim onim izlagačima, koji dovažaju robu na II. zagrebački sajam uzoraka, u slučaju, da je neprodanu vračaju natrag, ima povratiti taracovinski porez, kojega plaća roba čim stupi na područje gradske općine. Isto tako će se izlagačima alkoholnih pića sa strane gradske porezne vlasti kreditirati trošarinski porez na način, da će platiti naknadno trošarinu i to samo na faktično prodanu količinu pića na izložbi.

= **Meja, list za poljoprivredu, industriju i trgovinu,** št. 6. ima nastopno vsebino: A. Hribar: Izbori. — Potreba i fabrikacija superfosfata. — Bogumil Vošnjak: Radimo i štedimo. — Dr. V. Mandekić: Uspulun. — A. Hribar: Kolonat i težaština. — Bilješke. — Razne vijesti. — Književnost. — Naroča se na naslov: Uprava «Meje», Juršićeva ulica 16, Zagreb.

= **Uvoz ameriške živine na Dunaj.** Iz Dunaja poročajo, da je ministrski svet dovolil, da se uvozi na teden 1200 komadov ameriške živine na Dunaj, ker je zaradi zabrane izvoza iz Madžarske in Rumunije zavladalo občutno pomanjkanje mesa in ker zaradi tega cene stalno naraščajo.

= **Plačilne težkoče dunajskih bank.** V zadnjem času je prišlo več dunajskih bank v plačilne težkoče. Tako se nahaja v neugodnem položaju tudi Kontinentalna banka, ki se je osnovala leta 1907 pod naslovom Allgemeine Kreditvereinsbank.

= **Zadeva praške banke «Bohemia».** Češko časopisje poroča, da je zasežena imovina predsednika propadle banke «Bohemia» dr. Kubička, vložena pri banki v znesku 8 in pol milijona Kč.

= **Izvoz zajčjih kož iz Rumunije je zopet dovoljen.**

= **Moratorij v Rumuniji.** Rumunska vlada pripravlja zakonski načrt, po katerem bi rumunski trgovci za svoje dolgove v inozemstvu dobili 12letni moratorij pod pogojem, da položе pri rumunski Narodni banki kot garancijo 30% dolžne vsote. Od vsote same se mora plačati letno 3% kot amortizacija, a 4% obresti. Moratorij bi dobili trgovci na lastno prošnjo.

---

tolikega pomena kakor nekdanja čitalniška. Toda še ona je bila združena z gostilno. Potem se je začela ločitev. Prva velika ljubljanska kavarna je bila «Europa», a prva po duhu in svoji izrazito narodni opremi, slikah in časopisju slovenska in slovanska kavarna je bila Krapeževa «Narodna kavarna» v Gosposki ulici. Bila je desetletja zbirališče naših umetnikov, igralcev in literatov.

Ko je nastala nova kavarna v hotelu «Union», so se družbe razdelile. Med vojno sta bili kavarni Krapeževa in unionska v Ljubljani isto, kar sta bili v Zagrebu «Bauer» in «Corso»: zbirališče vseh, ki so bili zapisani na črni listi, obupno žalostnih nad vsakim uspehom Avstrije in Nemcev, otroško blaženih nad vsako zmago antantno in zlasti slovansko ter neomajno zaupajočih v končni triumf večne Pravice.

«Po vojni se preselimo v kazinsko kavarno!» so govorili po Ljubljani že med vojno zavedni Jugoslovani. In tako se je zgodilo! Gradovi, ki smo jih gradili včasih na oblakih kavarniškega dima, so se uresničili.

In danes imamo celo kavarne, v katerih je umrl spomin na čitalniške, septemberske in vojne čase, v katerih se spletkari proti svobodi in državi ter se kujejo načrti peklenske zlobe in zabitosti. «Orjuna», preskrbi zanje dovolj močnih — ventilatorjev!

A. B.

Adicijske stroje:
THE REX Co, Ljubljana

Pol milijona dinarjev
se nudi proti prvovrstnim referencam in garancijam s 1. majem t. l. Ponudbe in natančne podatke na upravo „JUTRA" MARIBOR pod „500 tisoč". 601

Trgovsko naobražena gospodična išče mesta kot 629
prva pisarniška moč
v kaki veletrgovini oziroma gre kot **družabnica** v kako manjšo špecerijsko trgovino. — Ponudbe se prosi na upravništvo „Jutra" pod „Praksa".

Prevzamem takoj trgovino z gostilno v najem.
Prednost:
Industrijski kraji Slovenije.
Ponudbe pod „Kavcija 50.000" na anončni zavod J. Zorman, Ljubljana, Gledališka ulica 2. 619

Priporoča se novootvorjeni 641
damski modni salon
za izvrševanje vsakovrstnih toalet
Sodna ulica 5, vrata 10.
Postrežba točna. Cene zmerne.

Priporoča se novo, moderno urejeno
delikatesno trgovino in zajtrkovalnico 604
Frece & Plahuta, Celje,
Aleksandrova ulica 7.

Trboveljski premog in drva 44
stalno v zalogi vsako množino
Družba Ilirija, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

NOVOSTI
za damske kostume v največji izbiri pri
A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg 10.

Vsakovrstno opeko nudi po konkurenčnih cenah
Križevska opekarna
A. LUMIR & DRUG
Pisarna: Ljubljana, Prule štev. 19.
Zahtevajte cenike!

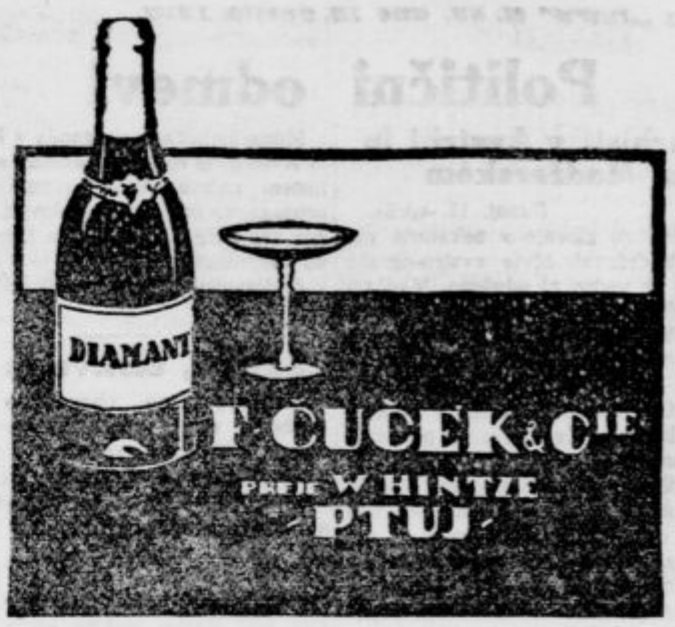

Naznanilo.
Prodajam razno manufakturno blago, sukno, blačevino, kambrike, blago za žimnice po znatno znižanih cenah.
Nakup ugoden! Oglejte si cene! 618
IVAN KOS, LJUBLJANA
Manufaktura
Celovška cesta štev. 2
(Šeidlova hiša)
Šiška.
Podružnica:
Trgovina manufakture in perila za delavstvo
Sv. Petra cesta štev. 23.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 46
Telefon št. 379 — mestni tesarski mojster — Telefon št. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

100.000 Din posojila
išče podjetje proti 20% obrestovanju pod eventuelno vknjižbo. Tudi lahko pristopi kot tih družabnik. Ponudbe pod „Hermes" na upravo „Jutra".

Bremen — New York
Direktna zveza s krasnimi amerikanskimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistosti in po izborni oskrbi.
Hitre in varne ladje. 68
„George Washington" „America"
„President Roosevelt" „President Harding"
Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 216.
Ugodna prilika za prevažanje blaga.
UNITED STATES LINES
Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge

Krompir
jedilni in za krmo kakor tudi raznovrstna krma se dobi vedno pri
A. RADI, Maribor
Aleksandrova cesta 40. 622

Theodolite, tachymetre, nivelacijske instrumente, planimetre, pantografe, nivelačne in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritm. računala, šablone za pisma, trioglata, prismatična in druga precizna merila; risalna orodja, risalne stole, aparate za svetlotisk, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi
Viljem Sequardt
delavnica za precizno mehaniko
Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 4 (na dvorišču). 80
Vsa v stroko spadajoča popravila se izvrše točno in solidno.

PALMA
kaučuk potpetnike in potplate
Prednosti!
Ceneje in znatno trajnije nego od kože!
Varstvo proti vlagi i mrazu!
18

L'UNION
francoska zavarovalna družba v Parizu, osn. l. 1828.
Skupna glavnica 400 milijonov frankov. Prevzema vse vrste požarnih in življenskih zavarovanj. Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in GENERALNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 33.
78 Agilne zastopnike sprejemamo pod ugodnimi pogoji.

Zaloga klavirjev in pianinov
najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Hölzl, Schweighofer, Original Stingl itd. Tudi na obroke.
JERICA HUBAD, roj. DOLENC. LJUBLJANA, Hilšerjeva ulica 5.

POZOR!
Vsled odpotovanja se proda v sredini Ljubljane dobičkanosno podjetje z inventarjem, popolnoma vpeljano, brezkonkurenčno, s klijentelo. Strokovno znanje ni potrebno. Pripravno za vsakega, ker ne zahteva posebnega časa. Cena Din 50.000·—. Ponudbe na anončno družbo «ALOMA COMPANY», Ljubljana, Kongresni trg 3. 608

Oglasi v „Jutru" imajo dober uspeh!

Iz življenja in sveta

Popoln preobrat v prometu

Železnice, parniki, avtomobili — vse to ne zadostuje, vse je prepočasno! — Bodočnost prometa je v zraku!

V Jugoslaviji se pritožujemo na promet, ker imamo premalo železnic in so še te, kar jih imamo, slabe in nezadostne. V tem oziru smo res še silno zaostali in kdor hoče n. pr. potovati iz Ljubljane v Bitolj, ta se mora pripraviti na «dolgo pot», četudi oddaljenost ni tako izredno velika.

Pa na normalne brzovlake in dobre železniške zveze bomo menda še dolgo čakali in zato so Francozi poskrbeli, da se vsaj Beograjčani lahko hitro odpeljejo v Bukarešto, Carigrad, Budimpešto, Dunaj, Prago, Pariz, Varšavo in celo v Moskvo in druga velika evropska središča. Seveda, hitro se da danes potovati samo po zraku, v lepem, modernem, udobnem aeroplanu.

Celo Evropo hočejo Francozi prepreziti z zračnimi prometnimi progami, vsa evropska središča morajo biti Parizu blizu, pri tem se bodo pa tudi druga središča medsebojno približala. — Aviatika je naravnost silno napredovala, aeroplani so hitrejši od vsakega do sedaj porabljanega prevoznega sredstva, že zato, ker letijo v ravni zračni črti in že s tem močno znanjšujejo razdalje.

Francoski aviatični program je zelo velik in obsežen. Že letos začne — deloma je že začelo — poslovati več prekoevropskih zračnih prometnih prog. Ena taka proga že vodi preko naše države: proga Pariz—Strassburg—Praga—Dunaj—Budimpešta — Beograd — Bukarešta—Carigrad. V zvezi s to progo se bo lahko prišlo tudi v Varšavo in Moskvo, samo v Pragi bo menda treba prestopiti iz enega zrakoplova v drugega, v onega, ki vozi iz Pariza preko Prage v Varšavo in Moskvo.

Napredek je naravnost nepojmljiv, ne samo za potnike, temveč tudi za pošto in pakete. Pošta se bo mogla prenašati takorekoč z brzojavno hitrostjo, ker v zraku ni nobenih državnih mej, pismo iz Beograda gre preko Madžarske, Češkoslovaške in Nemčije in nihče ga ne cenzurira, nikjer se ne ustavlja in ne prenaša iz vlaka v vlak! Tako je neka dama v Beogradu naročila v Parizu v ponedeljek obleko po najnovejši modi in v petek zvečer je bila obleka že v Beogradu! Neka beograjska tvrdka je dobila že tretji dan po naročilu iz Prage čisto nove filme!

Res, napredek je velikanski in vendar je to šele začetek. Kako se bo šele aviatika razvila v 10, 20 letih! Uboge železnice, ta ponos preteklega stoletja! V bodoče bodo prevažale samo še po lokalnih progah, n. pr. iz Ljubljane na Vrhniko, ker iz Ljubljane na Bled bomo čez par let gotovo že frčali po zraku, v Zagreb, Sarajevo, Split, Beograd in Bitolj pa najbrže še prej.

Nevarnosti, zvezane z vožnjo po zraku, so že danes reducirane na minimum. Nesreč ni nič več, kakor pri vožnji po železnici. Aparati so tako izpopolnjeni in dovršeni, da se bodo ljudje kmalu brez vsake skrbi zaupali zrakoplovu, ki bo v doglednem času izpodrinil vsa sedanja prometna sredstva.

Spomini na nesrečne Romanovce

Nedavno je imel v Parizu odgojitelj ruskega carjeviča Alekseja Nikolajeviča, prof. Gilliard, predavanje o tragediji, katere žrtev je postala ruska carska rodbina. Gilliard je kot carjevičev vzgojitelj spremljal carja in njegovo družino po odstavitvi iz Petrograda najprej v Carsko Selo, nato na Krim in končno v Sibirijo, v Tobolsk in Jekaterinburg.

V svojem predavanju je Gilliard opisal propast dinastije Romanovcev, ki je bila podobna usodi onih neštevilnih brezimenih, katerih kri se je prelivala v Rusiji leta in leta. Tajinstvena bolezen prestolonaslednika je bila vzrok, da je prišla carica popolnoma pod vpliv zloglasnega Razputina. Ker so zdravniki izjavili, da je otrok zgubljen, se je carica v svojem obupu obrnila na tega čudnega človeka, ki ni bil niti menih niti svečenik in ta ji je šepetnil na uho: «Veruj v mene in tvoj sin bo živel!» Razputin je bil starec, eden onih brbljačev, kakor jih je opisal slavni pisatelj Dostojevski.

Nikolaj II. je bil po Gilliardovem opisu preprost in bojazljiv človek, toda jako inteligenten pravi Rus. In kot tak se je podvrgel življenju, namesto da bi obvladal življenje. Trpel je Razputina, ker se je bal, da ga bo žena obtožila kot morilca svojega otroka, ako prežene meniha. Tako je postal Razputinov vpliv vedno večji. Polagoma so se vršile pri njem nočne orgije z verskimi ekstazami.

O zadnjem aktu tragedije carske rodbine je izjavil Gilliard sledeče: V Tobolsku je živela carjeva rodbina razmeroma dobro. Ujetnike so stražili stari ruski vojaki, ki jim je bil car še vedno svet in so mu zato dovolili tudi vse mogoče olajšave. Car se je zabaval z žaganjem drv, carjevič pa je študiral zgodovino in zemljepis. Položaj pa se je poslabšal, ko so bili ujetniki prepeljani v Jekaterinburg. Čudna je bila mržnja carice do Nemcev, čeprav je bila rodom nemška princezinja. Ko je namreč zvedela, da pride na podlagi mirovne pogodbe v Brestu Litovskem carjeva rodbina pod varstvo Nemcev, je rekla v divji razburjenosti: «Raje v Rusiji bedno propadem, kakor da dovolim, da me rešijo Nemci!» Gilliard je v svojem predavanju tudi odločno zanikal vse vesti, da je carjeva rodbina preživela katastrofo in da je nekje v Rusiji skrita. Te legende je mogoče razložiti samo s tem, da si ruske široke mase kljub revoluciji nikakor ne morejo predstavljati svoje domovine brez carja, kakor ne sveta brez boga.

Zakaj ne spiš?

Neštevilo je ljudi, ki ne morejo spati. Vsak hip se prebujajo in premetavajo ko zaspe, pa se zbujajo drgetaje in plašno po težkem snu. Vzroki so telesni in duševni. Med telesnimi vzroki so najvažnejši: Zavapnjenje žil, srčne bolezni in nedostatki v ledvicah, alkohol, nikotin in drugi strupi, malokrvnost, sladkorna bolezen, slabo prezračena spalnica, premalo telesnega gibanja, preveč sedenja in prevelika telesna utrujenost. Tudi v dobi pubertetnega razvoja in v času ženske ostarelosti, v zvezi z izgubo sposobnosti za materinstvo, se javlja stanje brez spanja. Končno skoraj vsi stari ljudje slabo ali prav malo spe. Med duševnimi vzroki nespanja so: žalost, skrbi, prevelika radost, nestrpno pričakovanje, jeza, razburjenje, bojazen, duševna prenapetost, poglabljanje v gotovo delo ter končno nemirne sanje. Mnogo je ljudi, ki potrebujejo izredno malo spanja, a se tega ne zavedajo; zato pa se mučijo, da bi spali, brez potrebe in brez uspeha. Kdor hoče spati, mora sam iskati vzrokov in jih odstraniti, kolikor more. Ako ne moreš spati, kadar preveč piješ ali pušiš ali si bil v slabem zraku ali si ves dan sedel, potem veš, kaj ti je storiti. Ostale telesne vzroke zna odstraniti ali olajšati le zdravnik.

Sredstva za spanje so škodljiva; telo se jih tako navadi, da brez njih sploh ne more več zaspati. Jemati moraš vedno močnejše količine, kar slabi telo in stane vedno več denarja. Zdravniku je torej treba zaupati in ga poslušati; kdor zdravnika ne posluša, naj rajši ne hodi k njemu. Zdravnik mora uporabljati sugestivna, hipnotska in druga sredstva, ki so lahko uspešna le, ako mu bolnik povsem zaupa. Zdravnik odreja, kdaj treba iti ležat, kako se mora izpremeniti način življenja, morda celo da je opustiti gotovo službo, da se je treba izneveriti gotovi družbi in kaj se sme in česar se ne sme jesti in piti. Treba se je odreči zabavam in strastem. Kdor pa zdravnika ne uboga, njemu ni pomoči. Mnogo potrpljenja morata imeti bolnik in zdravnik. Včasih dosežeta uspeh naglo, včasih pozno. Ako pozna bolnik samega sebe dovolj in pove zdravniku vse po resnici, najde kmalu zopet mirno spanje. Z nervoznimi in nezaupnimi nestrpneži, ki dirjajo od zdravnika do zdravnika, pa je seveda križ, ki ga navadno sname le narava.

× **Portret Sare Bernhardt in cesar Franc Jožef.** Ko je glasovita tragedinja Sara Bernhardt, ki je letos v velikonočnem tednu umrla in bila z izrednimi častmi pokopana, leta 1881. nastopala kot gost na dunajskem dvornem gledališču, jo je slavni umetnik Hans Makart slikal. Za ta namen je oblekla rumeno svileno obleko, kar je bilo baš pogodu temu na živih bojah opajajočemu se slikarju. A kaj se je dogodilo? — Ko je bila slika v pomladanskem salonu dunajskih likovnih umetnikov leta 1882. razstavljena, je cesar Franc Jožef, ki je kakor običajno otvoril razstavo, kar prebledel, ko jo je zaglodal. Umetnica je bila naslikana v rumeni obleki, te barve pa cesar ni mogel trpeti. Zato je smatral za osebno žaljenje, da so sliko razobesili in ukazal je, da jo takoj odstranijo, kar se je po njegovem odhodu tudi izvršilo.

× **Literatura v angleškem parlamentu.** Angleški parlament je pisana zbornica vsakovrstnih ljudi. V njem sedijo poleg drugih: trije tiskarji, en knjigovez, pet ravnateljev velikih listov ter 26 novinarjev in pisateljev. «Ti bi,» pripomnja zlobno neki londonski list, «sedaj lahko osnovali posebno parlamentarno delniško družbo za zalaganje».

× **Borba proti trgovini z dekleti in otroci.** 22. marca letos se je sestala v Ženevi mednarodna komisija za boj proti trgovini z dekleti in otroci. Komisija si je zastavila nalogo nadaljevati z delom, ki je bilo prekinjeno ob izbruhu svetovne vojne. Mednarodna borba proti omenjeni trgovini je že stara. Izprva so jo vodile prostovoljne organizacije, ki so leta 1899. na kongresu v Londonu sklenile, da ustanove v tem mestu mednarodno pisarno za pobijanje trgovine z dekleti in otroci. Kmalu so se pričele za to delovanje interesirati tudi države same in l. 1904. je bil sklenjen med 13 državami sporazum, na podlagi katerega je vsaka država imenovala posebne funkcijonarje, ki so se bavili z borbo proti tej zločinski trgovini. 1910. leta se je sklenil nov sporazum, po katerem so se države obvezale, da bodo ostro nastopale proti vsaki osebi, ki bi se bavila s tem poslom. Letos je ta komisija svojo borbo proti trgovini z deklicami in otroci še bolj poostrila.

× **Nenavadna poštenost in njeno plačilo.** Po avstrijskih listih se ponavlja te dni kratka pa značilna notica: «Iz Wiener-Neustadta javljajo: Sedemintridesetletni gostilničar Jože Kölbi se je včeraj javil policiji, češ da je pred leti, ko je bil še učenec, poneveril svojemu mojstru, mesarju Otonu Cichockemu eno krono denarja in da mu sedaj pekoča vest ne da miru. — Kölbia so odpravili na opazovalnico, če je pri zdravi pameti.» . . .

× **Žrtve zveri v Indiji.** Indijska vlada je pred kratkim objavila statistiko smrtnih slučajev, ki so jih povzročile v preteklem letu v Indiji zveri. Iz te statistike je razvidno, da je postalo žrtev krvoločnih zveri 25.460 oseb. Tiglo so le pr. tigri ubili 1046 oseb, volkovi 277, leopardi 973 ljudi itd. Divje zveri pa so raztrgale tudi mnogo domačih živali, statistika pravi, da je dognanih okoli 83.000 takih slučajev. Lov na te zveri je v preteklem letu končal s sledečim rezultatom: ubitih je bilo v celem 14.938 zveri, med temi 4413 leopardov, 2273 volkov, 1850 medvedov, 1331 tigrov, 707 hijen itd.

× **Izdatki Amerike za olepševanje nežnega spola.** Iz statistike je razvidno, da izda Amerika za kozmetične svrhe mnogo več nego za naobrazbo in šole. Za razne pudre in slične stvari, se potroši v Ameriki nič manj nego 16 milijonov dolarjev. Ko je bila ta statistika prečitana v trgovinski zbornici v Chicagu in ko se je konstatiralo, da so davki poedinih držav skoro za polovico manjši od izdatkov ameriških žena za razna olepševalna sredstva, je poročevalec vzkliknil: Ameriška trgovina se nikakor ne more pritožiti, da je preveč obremenjena vsled podpiranja prosvetnih zavodov.

ČUDILI

se boste tudi Vi nakim cenam, po katerih se prodaja sukno, volne, platno, cefir, modrovina, hlačevina, robci in sploh vsa manufakturna roba v veletrgovini R. Stermecki, Celje, katera dobiva stalno velikanske pošiljatve roba direktno iz prvih svetovnih tovarn. Zahtevajte cenik. 41

Jože Gorjanc
Jožica Gorjanc roj. Mohar
poročena
634 Ljubljana
dne 14. aprila 1923

Jože Mahnič
Žanda Mahnič roj. Gorjanc
poročena
Senožeče Ljubljana
dne 14. aprila 1923

Knjigovodska pisarna
BUREAU CONTABLE
prične poslovati s 1. julijem v prostorih na Jurčičevem trgu st. 2/II.
634 Karl Marne.

Idrijske čipke
iz najfinejšega lanenega sukanca
prodaja
Osrednja čipkarska zadruga, Pod Trančo 1.

STEGÚ IN DRUGI
pisarna v Ljubljani, palača Ljublj. kreditne banke, Dunajska cesta 1b, III. nadstr.
Koncesijonirano podjetje za: vodovodne inštalacije, parne in vročevodne kurilne naprave, popravilo in postavitev kotlov za visoki pritisk, parne napeljave, lastna delavnica za stavbno in strojno ključavničarstvo na Viču-Glince 5.
Specijalno podjetje za napravo in dobavo: modernih žag, transmisij in strojev za obdelavo lesa. 77

Tvrdka
BRATA EBERL
pleskarstvo in črkoslikarstvo
v Ljubljani, Igriška ulica 6,
naznanja, da je sprejela svoja dolgoletna poslovodja gg. Josipa Martinca in Franceta Černeta kot družabnika in da se bo obrt vodila pod novo tvrdko kot družba z o. z.
Zahvaljuje se za do sedaj izkazano zaupanje in naklonjenost in priporoča novo tvrdko cenj. občinstvu.

Tvrdka
BRATA EBERL nasl.
MARTINC, ČERNE & Co.
pleskarstvo, ličarstvo in črkoslikarstvo
družba z o. z.
v Ljubljani
naznanja, da bo obratovala v dosedanjih prostorih tvrdke Brata Eberl, **Igriška ulica 6** in se najtopleje priporoča cenj. občinstvu.
632

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno
Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.
Naslov: 17
Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 16/II.
Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

UNDERWOOD
pisalni stroj
zastopstvo za Slovenijo:
FRANC BAR, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 5, telefon 407. 621

ARKO COGNAC MEDICINAL

M. Zevaco:

„Krvavi kardinal“

Zgodovinski roman

Saint-Priac se kar skloni pod tem udarcem. Potem pa se zravna in ne odide, marveč si samo z rokavom obriše znoj, ki mu je bil stopil na čelo, zasope, potem pa odgovori:

«Monsinjor, nikamor ne grem!»

«Kaj pomeni to?» krikne Richelieu strogo.

«To pomeni, monsinjor, da ste kupili i moje telo i mojo dušo. Imate pravico, da me daste ubiti, nimate pa pravice, da bi me poslali!»

«Pa kaj hočete, da storim z vami? Kakšno uslugo mi lahko izkažete, kakšno korist prinesete? Vi mi niste potrebni, ker niste sposobni!»

«Prinesel sem vam pismo, naslovljeno na kraljico . . .»

Richelieu zardi in stegne roko, da bi posegel po zvoncu.

«Stojte!» vikne Saint-Priac in pade na kolena. «Vi, ki čitate v srcih, kakor v odprtih knjigah, čitajte tudi v mojem! Tu ne najdete niti sence sledu, da bi vam morda hotel očitati kakršnokoli uslugo ali dolžnost, katero sem izvršil! Ni enega očitka ni tukaj, ki bi vas mogel užaliti, našli boste samo ono spoštovanje črva, ki cvrči veselja, kadar ga obseva solnce . . .»

Richelieu pogleda tega mladeniča, krepkega in vdanega, in sedaj prostovoljno tako ponižanega. In čuti, da raste ob tolikem njegovem ponižanju njegova lastna zavest mogočnosti.

«Vstanite!» reče z glasom, nekoliko milejšim.

Saint-Priac posluhne, vstane in trepetaje nadaljuje:

«Monsinjor, že enkrat sem jo imel v svojih rokah. Res da, takrat zase. Toda izročil sem vam jo! Samo da jej pridem še enkrat v bližino, se bo isto zgodilo v drugič. Samo da mi to pot ne uide več» — to doda z naglasom nekakšnega sovraštva — «to pot mi ne uide, pa če bi jo moral lastnoročno ubiti s svojim bodalom in če bi moral potem nad njenim truplom umoriti samega sebe!»

«Ej, drugega si itak ne želim!» si misli kardinal. Glasno pa pravi, kajti njegov namen je samo, da razvname Saint-Priaca do obupa in ga potem iznova naščuva na plen:

«Ne dvomim sicer v vaš pogum in v vašo udanost. Toda večni porazi mi ne ugajajo. To sem vam že enkrat moral reči. Biti nesposoben, to je najbrž največji zločin, to veste!»

«Monsinjor, imel sem Trencavela za nasprotnika!» zamrmra nesrečnež.

«Morali bi vzeti deset vojakov!»

«Imel sem jih trideset!»

Richelieu umolkne. Potem koraka po sobi gor in dol, in vpraša zopet:

«Ta mož je torej tako strašen? Je-li orjak?»

«Sami vidite, monsinjor!»

«In pravite, da se je sam uprl vam in tridesetim stražnikom?»

Saint-Priac poroča sedaj točno o bitki v vestibulu palače. Poroča kratko, toda točno, in dovrši:

«Samo jaz bom morda kdaj mogel privesti vam Annais. In samo jaz bom ubil Trencavela, ker drugi tega sploh ne zmore . . . Samo da jo dobim, potem . . .»

«Kar bo potem, je vaša stvar!» mu odgovori kardinal. Te besede so pomenile, da zopet sprejema Saint-Priaca v milosti. Saint-Priac se globoko oddahne in zamrmra:

«Takoj stopim zopet v borbo . . .»

«Ne!» ukaže Richelieu živahno. «Šele v torek!»

«In kaj naj storim dotlej?»

«Najdite mi deset zanesljivih in odločnih mož, na dobrih konjih. Pripravljeni morajo biti na vse. Udani morajo biti, in na vse pripravljeni, sposobni, hrabri, nagli, molčeči. Potrebujem jih v ponedeljek zjutraj in poslušniti morajo na vsak vaš ukaz.»

«Točno, kakor ukazujete, monsinjor!»

«Vi in vaši ljudje bodite v ponedeljek zjutraj točno ob osmih v Longjumeau. Tam boste sprejeli moj ukaz. Evo vam na račun petsto pistol, ki jih na to nakaznico dvignete pri mojem blagajniku. Pojdite in da vas pred ponedeljkom ne vidim!»

— — — — — — — — — — —

Corignan in Rascasse sta ostala sama v sobi, kamor ju je bil zaprl Richelieu. Tukaj se udajata najmračnejšemu premišljevanju. Naenkrat se po dolgem čakanju odpro vrata. Na pragu se prikaže pater Jožef.

«Kaj delata tukaj?» se jima nasmehlja.

Ta smeh se jima zdi opasen, ker ga že poznata. Zato nesrečneža samo sklonita glave in molčita na prijazno vprašanje, kakor dva obsojenca.

«Hej, zganita se vendar!» se smeje pater Jožef. «Čujta! Imam za vaju posebno nalogo, zaupno in važno! . . . Pridita nocoj k meni v samostan!»

«Obkorej, prečastiti oče?»

«Dam vaju poklicati! Odidite odtod skozi ona vrata!» In jima s prstom pokaže izhod, ki je na nasprotni strani onih vrat, skozi katera sta bila vstopila.

Oba nesrečneža se spogledata. Zdi se jima, kaj naj bi to pomenilo. Tudi poznata dobro lepe besede njegove Sive eminence, prijazne kretnje, sladki obraz . . . In ko odide Siva eminenca:

«Kaj pravite k temu, majhni Rascasse?» vpraša Corignan skoraj nežno.

«Dragi Corignan, evo kaj mislim: Jaz ne pojdem v samostan!»

«Niti jaz ne! Nič rad ne bi zginil in pace!»

«Premisliva dobro, Corignan! Kadar odideva odtod, skušajva se napraviti kardinalu koristnega, s tem, da mu izkaževa kakršnokoli važno uslugo!»

«Da, da, da, toda . . . zakaj že nisva odšla od tod?»

«Zato, ker imava ukaz, da naj še počakava . . . in tudi zato, ker nama je veličastni zaklenil vrata pred nosom, s ključem . . .»

«Na oni drugi strani pa . . .» pravi Corignan in pokaže s prstom na vrata, katera jim je bil pokazal pater Jožef.

«Ej, na oni drugi strani so tajne stopnjice. Stavim, da so vrata, ki vodijo tod na Kraljevski trg, dobro zaprta in zapažena . . .»

In Rascasse odpre tista vrata in stopi na stopnjice. Dve minuti pozneje se zopet pojavi in ves trepeta. Ta vrata in te stopnjice vodijo zares na Kraljevski trg, toda . . .

«V kardinalovih rokah sva!» pravi Rascasse gluho.

Čas poteka. Zvečeri se in glad se oglaša.

Corignan pravi:

«Mislite li, da naju bodo pustili umreti gladu in žeje?»

«Ne!» odgovori Rascasse z gotovostjo onega, ki mora skleniti svoje življenje.

Ko je že trda tema, se vrata naenkrat odpro in na pragu se prikaže sluga:

«Čas je!»

Oba poskočita, kajti silen strah se ju je polastil. Čas je? Kakšen čas? Čas umreti?

«Čas je, da se podasta k prečastitemu patru Jožefu!» pravi sluga s pridigarskim glasom.

«Ej, ej . . .» pravi Corignan, «da se torej podava k patru Jožefu, veličastnemu?»

«Da!» potrdi sluga. «Hoče vama izročiti neko zaupno delo. Dobro bosta zaslužila . . . Pojdita torej . . . čas je . . .»

In jima pokaže vrata, ki vodijo na skrite stopnjice. Corignan in Rascasse odpreta ta vrata in Rascasse jih zapre zopet za seboj, slugi pred nosom. Corignan prične stopati navzdol. V niški vid svetilka in z negotovo bledo lučjo obseva stopnjice. Kapucin misli, da je Rascasse s tem, da je zatvoril vrata, storil zopet eno svojih izdajstev, zato se obrne jezno, toda pogleda v lice Rascassovo, spačeno strahu, z očmi široko odprtimi . . .

«Oj, oj, kaj je?» vpraša.

«To je, boter, da nama prav nič ni treba stopati navzdol, ampak da je bolje, da pobegneva navzgor!»

«Zakaj tako, od trenutka, ko je prečastiti . . .»

«Počakajte me tukaj, in predvsem, niti besedice več!»

Corignan zaduši vzdih. Rascasse pa prične stopati tiho in neslišno po stopnjicah navzdol, nalahno. Kmalu potem se vrne. Položi prst na ustnice, prime Corignana za roko ter prične naglo stopati po stopnjicah mimo vhodnih vrat, skozi katera sta vstopila, navzgor. Skoraj takoj na to se stopnjice zasvetijo. Sluga, ki ju je bil spustil na stopnjice, je bil prisluškoval. Sedaj stoji tudi na stopnjicah . . . Oba vohuna sta dospela do podstrešja.

«Za boga!» vpraša Corignan. «Pa kaj se godi?»

«Ali še vedno ne razumeš? Saj res, vedno pozabljam, da ste trde glave. No torej, boterček . . . veste li, kaj sem videl doli pod stopnjicami?»

«Kaj tacega? Trencavela? Montarjola?»

«I, seveda! Videl sem osem biričev z bodali. Pripravljeni so za naju, štirje za vas, štirje zame!»

Corignan zašklepeta z zobmi. Ta hip zaslišita glas sluge, ki vprašuje, nevede z istimi besedami, kakor Guise, ko je dal ubiti admirala Colignyja:

«No torej, ali ste končali?»

Oba nesrečneža čutita, da se jima ježijo lasje. In vendar sta bila pogumna!

«Pa saj jih še videl nismo!» odgovori surov glas izpod stopnjic.

(Dalje prihodnjič.)

Anonce
za vse časopise, revije, koledarje, sejmske vestnike, vozne rede, stenske načrte itd. v Sloveniji, Srbiji in Hrvatski, kakor tudi v inozemstvu

Trgovske adrese
urejeno po strokah, garantirano pravilne

oskrbi

Plakatiranje
na lastnih kioskih in reklamnih deskah v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu — kakor tudi v ostalih krajih Jugoslavije in inozemstvu

Informacije
o svetovnih velesejmih

ALOMA COMPANY

Ljubljana Kongresni trg 3 — anončna in reklamna družba z o. z. — **Beograd** Sremska ulica 9.

548

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15
Izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
12 Popravila točno in solidno!

Ravnokar došlo: 28/I
pomladanske novosti
A. Šinkovic nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

Pravi „Goiser“-čevlji, čevlji za smuči ter lovski čevlji
vseh vrst se izdelujejo v znani solidni čevljarski delavnici 125
J. BRAJER
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo tudi vse vrste drugih obuval, od najpreprostejše do najfinejše izdelave.
Cene solidne! Postrežba točna!

„ZÜNDAPP“

Glavno zastopstvo:
O. Žužek
Ljubljana, Sodna ul. 11
Tel. inter. 461.
680

Uradnik - knjigovodja - bilancist
z daljšo prakso v kakem denarnem zavodu se sprejme.
Ponudbe z referencami in zahtevo plačo je vposlati na Obrtno hranilno in posojilno društvo, r. z. z o. z. na Bledu.
625

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji
R. RANZINGER
Ljubljana — špedicijska pisarna — Jesenice
Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovorni sabiralni promet in Avstrije in v Avstrijo. Zacarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzojavi: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Izvoz jajc
P. J. KLEFISCH, Ptuj, Ljutomerska cesta št. 4
kupuje vedno vsako množino jajc po najvišji dnevni ceni.
627
Brzojavni naslov: KLEFISCH, PTUJ.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
Šelenburgova ulica št. 1
(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)
KAPITAL in REZERVE Din 17,500.000·—
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Brzojavi: Trgovska — Telefoni: 139, 146, 458

PODRUŽNICE: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE: Konjice, Meža-Dravograd, Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)